ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4503 — 9/22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1900 — ՇԱԲԱԹ — 30 ՇԱՊԱՆ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4503

در علیه ده غلطه ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les abonnements sont reçus
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ զաւառներու համար տարեկան	140	Ղ.
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրք.
» » » վեցամսեայ	20	15

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, » դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Յետոյական դրդռատաքի ծախքը թաժանորդաց կը վերադրէր:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԱԶԳԻՆ ՏԱՆԸ ՇՈՒՐՋԸ

Հրանտ Ասատուրի աշխատասիրած Ընդարձակ Օրացոյցը այժմէութիւն մը կու տայ Ազգին տան,—ինչպէս սովորութիւն ըրած ենք կոչել մեր Հիւանդանոցը. տուն մը որ մերն է՝ մեր հիւանդներուն, մեր անկարներուն, մեր խելակորոյսներուն և մեր անկեալներուն համար, տուն մը որ առաքական պէտք է ըլլայ մեր հոգածութեան, մեր գթասրտութեան, մեր բարիքներուն, որովհետեւ ինչ որ կը պատսպարէ, ինչ որ կը խնամէ, մերն է ինքնին, այսինքն անդամները այն ընդհանուր համայնքին զոր ազգը կազմած է: Ու այդ այժմէութեան պատեհութեամբ կարելի չէ աչք մը չնետել այն հասոյթի աղբիւրներուն վրայ՝ որոնք Հիւանդանոցին պիտանէն կը հաւասարակշռեն, որոնք Հիւանդանոցին մատակարարութեան գործը կը դիւրացնեն: Երկու տարուան Օրացոյցները մեզի ամբողջական ու ամփոփ տեղեկութիւն մը կրնան տալ այդ հասոյթի աղբիւրներուն մասին, որոնք,—պէտք է խոստովանիլ,—աշքառու համեմատութեամբ մը չէ՛ որ կ'աւելնան տարուէ տարի. յաւելում մը տեղի կ'ունենայ թէև, մասնաւորաբար քանի մը հասոյթներու մասին, բայց ընթացքը այնչափ դանդաղ է որ կրիայի մը գնացքին միայն կրնանք նմանցնել զայն: Արդ, իբր հասոյթի գլխաւոր միջոց, Հիւանդանոցը ունի նախ այն ամսական 50 ոսկիի գումարը՝ որ Սովետոց Ցանձնաժողովէն մնացած ազգային սեփականութիւններէ կը գոյանայ, և որ վարչութեան կողմէ Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան թողուած է՝ գաւառներէն եկած որբերուն արհեստական կրթութիւն մը տալու համար: Յետոյ կու գան մոմարանը, սիկառի թուղթը, Օրացոյցը, «փոխան ծաղկեպսակի» և «փոխան ծաղկեփունջի» նուիրատուութիւնները, հանգանակութիւնները, բաժանորդագրութիւնները, առտնին դանձանակները, և այլն: Ցանկը, ինչպէս կը տեսնէք, շատ մեծ բան մը չէ ինքնին, և բոլոր այդ հասոյթներուն տուածն ալ մի կարծէք որ աւելի մեծ բան մը ըլլայ:

Եւ սակայն, եթէ երբեք հասոյթի աղբիւրներու ցանկը մեծ բան մը չէ, այն պէտքերը՝ որոնք անխուսափելի կերպով կը ներկայանան Հիւանդանոցի մատակարարութեան գործին մէջ, հաւատացէք որ ահագին համեմատութեան մը կը հասնին, և հասոյթներու դանդաղ յաւելման հակառակ, ա՛ օրինակ թափով մը կը կրկնապատկուին, կը բազմապատկուին օրէ օր: Օրինակի համար պատսպարեալներու թիւը՝ որ այս տարի 1003 ի հասած է, մինչդեռ ասկէ 14 տարի առաջ հազիւ 585 ի կը հասնէր. բաղդատական ցուցակ մը՝ զոր Օրացոյցին մէջ կը գտնեմ, հետաքրքրական տեղեկութիւններ կու տայ այդ մասին. 1887 ին հիւանդանոցի մէջ կը դարմանուին եղեր 104 հիւանդ միայն. այսօր այդ թիւը բարձրացած է 166 ի. նոյն տարին, 127 յիմարներ տարուեր են Ազգին տունը, թիւ մը որ այսօր 278 ը գտած է. դարձեալ նոյն տարին իբր աշակերտ Հիւանդանոցը ունի եղեր 206 տղայ, մինչդեռ այսօր 290 տղաք կը կրթուին հոն ուսման կամ արհեստի ճիւղերու մէջ. իսկ ծերերը, 1887ին 115 հոգի, այսօր 158 ի հասած են և այն 33 պաշտօնեաներուն վրայ՝ որոնք այդ թուականին կը պաշտօնավարէին Հիւանդանոցին մէջ: այսօր 78 հոգիի յաւելում մը եղած է, որպէս զի կարելի ըլլայ հասնիլ հաստատութեան օր օրի աճող պէտքերուն ու ծառայութեանց: Եւ այդ ցանկը դեռ չի ցուցնէր բոլոր անոնք որոնք տարուան ընթացքին մէջ ժամանակաւոր բնակութիւն մը կ'ունենան Ազգին տան ծոցը, ինչպէս նաև անոնք՝ զորս մահը կը խլէ. մի միայն 1899 տարուան միջոցին, հիւանդանոցը ունեցած է այդ կարգի 1603 պատսպարեալներ՝ որոնցմէ 1235ը՝ արձակուած են և 285ը՝ մեռած:

Այդչափ պատսպարեալ ի՞նչ կը կարծէք որ ուտեն. հարիւրով, հազարով լմննալիք բան մը չէք յուսար ապահովաբար. եթէ կ'ուզէք, առնենք այդ մասին հրատարակուած վերջին ցուցակը՝ որ 1898 տարուան կը պատկանի, և ատեն պիտի տեսնենք թէ թուականները երբեմն մինչեւ առասպելային ըլլալու աստիճան մեծ տեղեր բռնած են անոր մէջ. —Այդ տարին, Հիւանդանոցը սպառեր է 166,967 քաշ հաց, 30,170 քաշ միս, 1420 քաշ պանիր, 7440 քաշ բրինձ, 2264 քաշ իւղ, 2462 քաշ ձէթ, 7964 քաշ չոր լուբիա, 5703 քաշ շաքար, 607 քաշ խակիվ, 1632 քաշ ձիթապտուղ, 4632 քաշ սոխ, 10,951 քաշ գետնախնձոր, 1680 քաշ մաքարոնի, 2201 քաշ աղ, 24,380 քաշ կաթ, 482 քաշ ծխախոտ, 2508 քաշ ածուռ, 24,873 քաշ ածուխ, 36,468 քաշ հանքածուխ, 5710 քաշ քարիւղ, 23,792 քաշ բանջարեղէն, 5512 քաշ ընդեղէն, 1766 չէքի փայտ, 1997 հատ սպարմաչէք, 20,531 հաւկիթ, 22,816 հատ պատինաձ.—ի՞նչպէս կը գտնէք այս ցանկը: Ու մտածեցէք թէ ատկէ դուրս դեռ ահագին ծախքեր կան, ծախքեր դեղի համար, ծախքեր հագուստի համար, ծախքեր բժիշկի համար, ծախքեր վիրաբուժական գործիքներու համար, ծախքեր խմելիքի համար, ծախքեր արհեստական գործիքներու և նախնական նիւթերու համար, վերջապէս հազարումէկ տեսակ դրամի դուռներ՝ մէկը միւսէն մեծ, մէկը միւսէն անհրաժեշտ: Ու գոցել պէտք է բոլոր սոսնք, և այդ ընդհանուր խառնաշփոթութեան, այդ անելլաբիւրինդոսին մէջ աշխատելու է փրկարար թելը չկորսնցնել, մատակարարութեան գործը բաղձացեալ կանոնաւորութեան մէջ պահելու համար միշտ:

Պէտք է ընդունիլ հոս, թէ այդ մատակարարութեան գործը իր ամէնէն կանոնաւոր վիճակներէն մէկը ստացած է այսօր, չնորհիւ արդի հոգաբարձութեան, որ գովելի ու մանաւանդ քննադատութենէ վեր պաշտօնավարութիւն մը ցոյց կու տայ իր ընտրութեան օրէն: Ոչ կանոնագիրներու նուազութիւնը, ոչ օրը օրին ներկայացող դժուարութիւնները, ոչ յաճախուն պէտքերը այդ բազմակողմանի պատսպարանին, ոչ ալ հիւանդներու, ծերերու, յիմարներու, աշակերտներու և պաշտօնեաներու բազմացումը չփոթեցուցիչ հանգամանք մը ունեցած են իրեն համար. ընդհակառակը, ներկայացող նորանոր կնճիռներ միշտ դրդիչ եղած են իրեն՝ աւելի ուժգին թափ մը տալու իր աշխատութեան, իր եռանդին, և աւելի շքեղահայեցութեամբ, աւելի խնամքով և աւելի կանխատեսութեամբ վարելու այդ գործը՝ որ առանց այլեւայլի ամէնէն դժուարին գործերէն մէկը կրնայ համարուիլ: Եւ ահա բոլոր սոսնց, բոլոր այդ բարիկամեցողութեան, բոլոր այդ անձնուէր աշխատանքին ու ջանքերուն կը պարտինք այն բաւական նախանձելի վիճակը՝ զոր Ազգին Տունը կը պարզէ այսօր, մանաւանդ իր քանի մը մասերուն համար: Անկեղծ հրճուանքով սեղմեցի իր ձեռքը, ու քանի մը ամիս չանցած ողբացեալ բարեկամս՝ Պալեօղեան կ'երթար տեսակցիլ իր հետ ու առաջարկել երկսեռ վարժարաններու տեսչութեան փչալից պաշտօնը: Առանց երկար բարակ մտածելու, կեանքը կրթութեան գործին նուիրած անձնուէր մարդը ընդունեց պաշտօնը և անուրանալի է թէ իր տեսչութիւնը, դժբաղդաբար կարճատեւ, արդիւնաւոր եղաւ Իզմիրի մանկութեան: Տարի մը կամ քիչ մը աւելի տեւեց տեսչութիւնը, կամքէն անկախ պատճառներով ստիպուեցաւ թողուլ դպրոցը, ու գլուխը ամէն քարի զարնել գործ մը գտնելու համար: Պոլսոյ իր հին մեծ և ազնիւ բարեկամներէն մէկ քանիին յանձնարարութեամբ Ռէֆիկ տըբաւ գործ մը Մաղնիսա, ու Սարբեան իր թափառիկ ճակատագրէն մղուած նետուեցաւ այդ անկիւնը ուր մնալէ վերջ բաւական ատեն, Դէորդ էֆ. Պուպլի իր հանքային գործերուն վերատեսչութիւնը յանձնելով Իզմիրի բերաւ զայն:

Չունքը վերստին տեսնելուս սեղմեցի ձեռքը և «կը տոկա, անընկճելի՛ ես, Սարբեան» ըսի: Գոհունակութեան թեթեւ ժպիտ մը կծկեց իր անայլայլելի դէմքը, կարծես հաւատս աշխատաւորի հպարտութիւնը կ'անցնէր հոգիէն: Եւ ալ անկէ վերջ ամէն հանդիպելուս անընկճելի կ'ըսէի իրեն: Բաղդը վերծայր յեղաշրջեց իմ մտածումներս ու իր կեանքը:

Հիւանդութեան լուրը լսելուս պէս կը վազեմ իր տունը Գարանթինայի դերբուկ բարձունքը վերնայարկ մը, գբեթէ չհաւատալով լսածիս, և անկողնին մէջ գտնուած, գտնուած կը գտնեմ զինքը տեսածիս ալ չհաւատալով: Իր դակտիւրաձագուկները որոնք չորս են հիմա,—հատ մըն ալ քիչ օրէն պիտի դայ միանալ տարաբաղդներու այդ խումբին,—չորս կողմը առած, և կինը, համբերութեան հրեշտակ մը իսկապէս, որ դիմաւորելով զիս, գաղտնի արցունք մը կը սրբէ, գաւառացի կնոջ երկնային ամչկոտութեամբ:

Սարբեան, իր կրակոտ խոշոր աչքերը կ'ուղղէ վրաս, անկողնէն, և իր ողջ մնացած ձեռքը ճիգով մը իմ ձեռքիս կ'երկարէ, զոր կը սեղմեմ ու կը համբուրեմ, և դողացող շրթունքը կ'երկարի ականջիս քով ու գերմարդկային յուզումով մը, լալով, խոշոր արցունքներ թափելով, առանց հառաչի, կը մրմնջէ Սարբեան,

—«Տե՛ս անընկճելի Սարբեանդ, Որբերեան...»

Ա՜խ, կեանքիս մէջ երբեք, երբեք պիտի չմոռնամ զայն...

Քանի մը յոյսի ու մխիթարութեան խօսքեր կը սաղմն բերնիս մէջ: Ինք գիտէ ամէն բան, չի՛ խաբուիր: Ուրիշ հիւանդութիւն մը գար վրաս, ու գտնէ կարենայի զաւակներս գրկել, կը հեծեծէ կրթութեան վաղեմի այդ պատրուակը նախազգալով կարծես լքուած որբութիւնը որ ոսկրուտ բազուկներով քիչ առեղէն կրնայ իրեն տեղ գրկել այդ անմեղ հրեշտակները, որոնց երկուքը դեռ նոր սորվեր են հայրիկ բառը թոթովել, վիզերէն կախ ու գլխիկոր:

Ու իր գերազոյն դժբաղդութեան մէջ զսպել կարենալով ինքզինքը, տեսայ որ զաւակներուն հետ սկսաւ կատակներ ընել իր բոցեղ աչքերով, ու ժպիտի վշտագին կծկումով զանոնք ուրախացնել փորձելով: Այսօր բաղդը այդ ալ շատ կը տեսնէ իրեն: Լեզուն ալ կաշկանդուած է, բառ մը չի կրնար խօսիլ, կը մնան աչքերը միայն, ապագայի անորոշութեան ուղղուած, բոցեղ աչքերը՝ լրիկ ու անձայն արտասուք թափելու համար...:

* * *

Քանի մը անկապ տողերով գծուած այս նկարը ձեզի կը յանձնեմ իմ ուսուցիչ ընկերներս, ու կուզամ կ'ընեմ ձեր զգացումներուն: Գիտեմ թէ ձեզմէ շատեր արդէն ունին իրենց մտածումները, հոգերը, գիտեմ սակայն թէ իտալիի խնկարկուներն էք ու դուք որ երէկ յոբելէանի մը անուան շուրջը հաւաքուեցաք անոր փառաւոր նուէր մը ընելով, դուք որ երէկ Դաւիթ Սարգիսեանի դագաղին շուրջը արցունք մը քամեցիք ձեր աչքերէն, մէկ հոգիով վստահ եմ թէ պիտի միանաք ձեր համեստ սահմանին մէջ, կրթութեան վաղեմի աշխատաւորի մը անկողնին շուրջը, սիսիկելու զայն, որ եթէ դանդատ ունի բաղդին անիրաւութեան դէմ, ուրիշ բան չէ, միայն «թող ուրիշ հիւանդութիւն մը ըլլար, գոնէ կարենար գաւակները գրկել և այնպէս մեռնիլ...»

Իզմիր — Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ԴԱՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽՍ ՈՂՋ ԹՈՒՂԹՍ ՄՈՆՈՒ

Բաւական հաճութեամբ կարդացի 1901ի Հիւանդանոցի Տարեցոյցին մէջ Պոլսոյ Հայերուն եւ Պատրիարքներուն համառօտ պատմութիւնը, որուն ծանօթութենց մէջ առիթով մը յիշուած ալ էր թէ Մըրմրեան ըրած է խղճամիտ ուսումնասիրութիւն մը Տէրոյենց Պատուելիի վրայ:

Նոյնպէս մը յիշած էին նաեւ Վենետիկի Մխիթարեանք կենսագրական վարանոյս ու տարօրինակ տեսութեամբ մը. եթէ չատ ախորժող մը եղած ըլլայի հրապարակային մշտապաշտօն ընթերցմանէդ՝ հաստակ տեսակէտով մը մինչեւ սահման մը պիտի մարսէի ասոնք՝ իբրեւ միակողմանի վերլուծումներ, թէպէտեւ պարունակէին ալ էապէս անմարսելի բաներ, անհնազանդելի «գնա մեռի՛ր» եկուր սիրեմներ, որ ներկայ հետաքրքրութեամբ մը կը դասաւորուին զիս եթանելի չգացումի մը...

Բայց բան այնպէս չէ. և հարկ եղած է ինձի վերջապէս ծանուցանել ա՛լ պատուական հասարակութեան, մանաւանդ անոնց որ մտէն կամ հեռուէն ինչ և է համակրութիւն մը ունէին գրական ուրբաոյական նկարագիրիս վրայ՝ թէ արդարեւ քանի մը տարի առաջ գրած էի՝ պատմական ու հոգեդրական երկայնամիտ ճիգերով՝ իբրեւ իր ժամանակը ամէնէն ներհուն ձեւով պատկերացուցողի՝ Տէրոյենցի և իր աշ ու ձախ գրուածներուն վրայ լիակատար բանաքննութիւն մը: Բայց դարձ կարի՛ ասկան գրագէտին ու իր գործերուն վրայ զարդերու, հակառակորդներու և հակակրողներու կողմէն հրաւիրուած չգրոյցներէն զզուած և հմայքէն ալ եղած, մանաւանդ նկատելով որ աւելի պէտք կայ գրագէտներու ժամանակակից լուրջ և ստոյգ պատմութեան մը ուր կարելի եղածին չափ քիչ գգուուին կիրքերն ու անձերը, վերածած էի այդ գործը Թուրքայայց վերջին հարիւրամեայ պատմութեան մը՝ թէ ի՞նչ ճիգերու և զոհողութիւններով, պէտք է որ ա՛քիչ մը բացայայտեմ:

Տղայ հասակէս չըլլալով այնքան սիրող մը վէպի՝ իբրեւ վէպ և աւելի մարմնեղ սնունդ միտքի՝ կը կարդայի ժամանակակից անձերու վերաբերեալ բոլոր գրուածները, ինչպէս նաեւ անոնա՛յ կը հաւաքէի անցեալ դարէ մինչեւ ներկային կէսը Պոլիս տպուած ձեռագրուած հնամի գիրքերն ու տետրերը. նաեւ ժամանակակից մեծ ազանե

—)(59)(—

ԹՈՐԹ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՒՍ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԺԸ.

Ուրեմն որոշեց մինակ երթալ, առանց իսկ այդ մասին բան մը ըսելու Պրիէնի որ ապահովաբար թոյլ չպիտի տար որ իր տէրը մինակ երթայ: Ռաուլ այդ որոշումը տալէ յետոյ՝ կը խորհէր զայն գործադրելու եղանակին վրայ: Ամարանոցէն դուրս ելլելու համար՝ պէտք էր երկաթեայ կրկին դռներէ անցնիլ որոնք ամրափակուած էին: Բանալիներուն տըրցակը Հանրիի քով կը գտնուէր, որ ցոյցեկը իր վրայ կը կրէր և գիչերը բարձին տակ կը պահէր: Սակայն անդամ մը որոշում տուած էր երթալու և պիտի երթար, բայց ո՞ւրկից դուրս պիտի ելլէր. ահա՛ գլխաւոր խնդիրը որ մտատանջ կ'ընէր զինքը: Մտաբերեց որ պարտէզին հովանոցակին վերեւ պզտիկ պատշգամ մը կը գտնուէր, ուր հանդարտ ու գեղեցիկ իրիկունները կ'երթար սիկառ ծխելու: Ատկից վեր չուլլուելով կրնար պատշգամին տանիքը ելլել և անկից վար ցատկել, ինչ որ շատ դիւրին էր Ռաուլի համար, որ իբր փորձառու նաւատի լաւ մարմնամարզ գիտէր: Բայց անդին դամփռերը կը մնային, որոնց հետ կատակ չէր ըլլուեր և որոնք գիչերը ամարանոցին պարտէզը կը ձըգուէին:

Այդ խորհրդաւոր նամակը առտուն եկած էր: Ռաուլ մինչեւ իրիկուն դամփռերուն հետ զբաղեցաւ, միսի կտորներ, կարկանդակ տուաւ անոնց, սիրաշահելու համար զանոնք: Շուները տակաւ վարժուեցան անոր և երբ Ռաուլ տան մէջ քսաներորդ անգամը ըլլալով անոնց խըշտիքը կ'երթար, շուները սկսան իրենց պոչը շարժել՝ ի նշան երախտագիտութեան: Ռաուլ իր ապաքինումը պատճառ բռնելով անուշեղէններու առատ պաշար մը բերել տուաւ իր սենեակը, նաև կարգ մը զգուշութիւններ ձեռք տուաւ և համբերութեամբ սպասեց որուշալ ժամուն: Կը մնար Պրիէն, որ աչալուրջ պահակի մը պէս կը հսկէր, Ռաուլ միջոց մը խորհեցաւ ամարանոցէն հեռացնելու համար Պրիէնը զոր Բարիզ պիտի ղրկէր, նամակ մը տանելու համար Պրիէն իրիկուան ժամ ութին ճամբայ ելլելով ամարանոցէն՝ կէս գիչերուան կառախումբին պիտի հասնէր: Պահակներէն մէկը, որուն առաջուց խմաց պիտի տար, մեծ վանդակորմին դուռը պիտի բանար և ինք արձակ համարձակ պիտի կրնար ժամադրավայրը երթալ:

Ու այդպէս ալ եղաւ: Պրիէն ժամը ութին Բարիզ մեկնեցաւ քիչ մը քրթմընջելով: Ժամը տասնին ամէն մարդ իր սենեակը քաշուեցաւ: Պ. տը Պլինեաքի այնպէս թուեցաւ թէ Նիամա տխուր կերպարանք մը ունէր:

Ռաուլ իր սենեակը ելլելուն պէս՝ սկսաւ պատրաստութիւն տեսնել և պատշգամին վրայ ելաւ: Ամարանոցին աղմուկները կը մարէին հեռագնեալ: Պարտէզին առաջին շրջափակին մէջ երկու պահապան շուները կը պտըտէին և մերթ հովանոցակին տակ կանգ կ'առնէին, քիթերնին դէպի վեր բարձրացուցած, Ռաուլի կարկանդակներուն սպասելով կարծես:

Ամարանոցին մէջ լոյսերը հեռզհեռէ կը մարէին: Նիամայի սենեակին մէջէ էր միայն որ լոյս կը վառէր տակաւին: Ժամը տասնըմէկին մօտ էր. ու երբ Նիամայի սենեակին լոյսն ալ մարեցաւ, Ռաուլ պատշգամին երկաթեայ ձողերուն փաթթուելով հողին վրայ իջաւ: Երկու պահապան շուները առաջ նետուեցան, կատաղոտ մռլտուք մը արձակելով: Ռաուլ գրպանը լեցուցած ուտելիքները անոնց նետեց ու իսկոյն պարտէզին դուռը բանալով, որուն բանալին կրցած էր ձեռք ձգել, պարտէզ մտաւ:

Ժամը ճիշդ տասնըմէկին էր. Ռաուլ անհամբերութեան շարժում մը ըրաւ. որքան ալ արագ երթար չպիտի կրնար ժամադրութեան հասնիլ: Բարեբախտաբար, Ռաուլ ցերեկին պարտէզին մէջ վերցնել տուած էր Թշնամիին համար լաբուած բոլոր ծուղակները, որոնք առանց վտանգի և չուտով կրցաւ հասնիլ պարտէզին ծայրը, պատին քով: Շուները, կարծես խաբուած ըլլալնին հասկցած՝ կատաղի կերպով կը հաչէին: Ռաուլ պարտէզին դուռը ելլելով, քանի մը քայլ առաւ ու ժամադրավայրը գտաւ ինքզինքը: Այդ տեղը քառուղի մըն էր, ուր ոչ ոք կը սպասէր իրեն: Ռաուլ երբ նայուածքով չորս կողմը կը պտըտէր, կաղնիներուն ետեւէն ստուեր մը յառաջացաւ: Ռաուլ ապշահար կանգ առաւ. Կրաս Հոդրոբ էր որ իր առջեւ կը գտնուէր:

—Ա՜հ, աղէկ եմ ըրեր իմ նամակս չատորադրելով: Եթէ անուն դնելու անխոհեմութիւնը գործէի, հիմա ձեզ տեսնելու հաճոյքը չպիտի ունենայի:

Կրաս ձիու զգեստ հագած էր. հարիւր մէթր անդին ծառին կապած էր իր ձին, որ չափազանց արշաւէլէն յոգնած ու քրտնած էր:

Ռաուլի նախկին նշանածը ահռելի պայքար մը մղած էր ինքզինքին հետ ճշմարիտ կատաղութեամբ մըն էր որ յաղթուած ըլլալը կը խոստովանէր: Կրաս ոչ քան կերպարանափոխ եղած էր և կանանց նախանձը յաղթած էր: Կրաս կը սիրէր Ռաուլը և ծայրայեղօրէն. ի զուր կը ջանար իր մէջ յորդող այդ զգացման դիմադրել. սէրը միշտ աւելի զօրաւոր եղաւ քրթէրը: Բայց Կրաս անբիծ, պարկեշտ ոգիով մը չէ որ կը սիրէր զայն, ինչպէս Նիամա ու Ռաուլ, այլ բուռն, վայրագ տարփանքով մը, որ կը չարչրէր զինքը: Այն ատեն ուժասպառ՝ որոշեց վերջին ճիգ մը ընել ու Ռաուլը տեսնել, իր աչքերով հմայել զայն: Եւ յետոյ ամէն բան պիտի խոստովանէր անոր, իր սէրը, տարփանքը: Ինք սէգ ու գոռոզ աղջիկ պիտի նուաստանար անոր առջեւ: Անկրելի էր որ Պ. տը Պլինեաք միւսանգամ մը ինծարին մէջ դնէր Կրաս Հոդրոբն ու Նիաման:

(Շարունակելի)

բը, գերագոյն ժողովի ջոջերը, Պարլիաքքարանի հին յանախորդները, հին մեծատուններու հեճուպները և գիւղաժողովներու կիկերոնները մտիկ բրած էի առտնին լայն առիթներով։ Ըստ այսմ վաղուց ամրարած էի բաւական պաշար մը պատմական այդ կարեւոր պատրաստութեան։

Ուստի՝ վերջին երեք տարիներս, ստոյիկեան անխռովութեամբ մոռնալով էական գործեր, առողջութիւն, անձ, սէր, ապրանք և կեա՛նք վերջապէս՝ տուած էի ինքզինքս պատմական այդ մանրամասն խմբագրութեան՝ բոլորովին չէգոք ու գործնական հայեցակէտէ մը, և հաւիս այս տարւոյն մայիսին միայն առնելով գիւղացոյց չոնչ մը, զոր խղուկներու պէս լորձնոտեցին և ապականեցին չորեկ Սիրարիտներ մը։

Եւ որպէս զի հնարաւորներէն բանով մը պակաս չըլլայ այդ պատմութիւնը՝ ստիպուեցայ տեսնուիլ ու գաղափար առնել կարեւոր շատ անձերէ ալ, որ ոչ եւս են, սկսելով Վսեմ. Սերմիչէն էֆէնտիէն մինչեւ Ամեն։ Աչքդեան որբազան եայլն։ Ստիպուեցայ աչքէ անցընել նաեւ 1000ի մօտ ձեռագիր ու տպեալ գիրքեր և 2000ի չափ պաշտօնական և առանձնական թուղթ և նամակ, ամենամեղմ փոշիներէն ու նկուղներէն մինչեւ առապար տեղունք ու դժէմ անձերու քով ինկել ելլելով և մուտ գործելով։ Վերջապէս այս օգոստոս ամիսին էր որ յաջողեցայ աւարտել զայն, ձգձգելով ուրիշ գործ մը որ ունէր ինծի համար անտնօրինելի կարեւորութիւն մը։ 500 լայն էջի չափ խտացած սեղմուած գործ մը եղաւ այդ հեղինակութեան, երիցս սրբագրուած և օրինակուած, որով 1500 էջի մը աշխատութիւն ձրի՛։

Եւ ամբողջութիւնը կարդաց, բարեբաղդաբար, միակ էջմիածնական բանիրուն եպիսկոպոս մը։

Բա՛յց, դառն անցեալի մը վրայ երեք տարուան այդ բացառիկ դառնութիւններս անցան ամէն չափ համբերութեան և երեւակայութեան... Սկիտարի բարձանց վրայ ամայի մենութեան մը մէջ՝ դատապարտուած կոպտագոյն աշխատութեանց՝ միայն յունական խրոխտ եկեղեցիին մէջ գտնելով ինչ խոնարհ սփոփ որ կրնայ տալ զրկեալ անձնուէրներու քաղաքակիրթ կրօն մը, բոլոր գիւղով առ այդուր որ անկ է և կրկին բողոքելով ու անլսելի մնալով, կենսական խնդիրներու համար համբերող խաղալիկ մը խոստացող հնարագործներու, խաղալիկ անորակելի խմբագրի մը շահադիտութեանց որ զուարթ անխղճութեամբ կը խարդախէր աշխատութեան պատիւս և ստորագրութիւնս։ քանի մը պաշտօնական տեղեկութեանց և անձնական թուղթի մը համար վեց ամիս զուր երթալ գալով Պատրիարքարան, և վերջ ի վերջոյ ճաճիլ երէցի մը հնարամտութեանց զոհուած տեսնելով անդորրութիւնս և սիրտս իսկ ու ամիս մը խլելով սրտցաւի անկողինը, եւն։ եւն։

Ես կրցայ համբերել այս ամէնուն, ոչ իբրեւ գրագէտ կամ վարժապետ կամ մատենագիր, այլ իբրեւ մարդ սկզբունքի, իբրեւ փոլ.ոնք և վարժ, չուզելով մանաւանդ յուզել իմ անունովս խնդիր հանրային։

Սակայն չկրցայ դիմանալ այս ամէնուն վերջակէտ բանի մը, որ պիտի աղաղակեցնէր քարերն իսկ և որկը սպառնար կեանքիս ուժգո՛ւ—լսեցի խելքը գլուխը կարծուած և կարեւոր ժողովներու անդամ երկու անձերէ՝ թէ իրենք ու իրենց խելքէն կարգ մը գրասէր ֆեՖեճիներ կը պատրաստուին եղեր մեռնելուս, ձրի կարդալու համար ձեռագիրներս։ Ի՛հ, այս բարքերուն և խիղճերուն ալ ըսելիք կը մնա՞յ։ Այս խղճալի յառաջամուծիւնը ինչ առտղ մէկ քանի հոգիի ալ ըրած էին և առին արծանի բաժիններ. անոնց մէկուն մահուընէն ետեւ՝ դասն աւերակ ձեռագիրներու կոյտ մը և կարգ մը յիշատակներ, զոր իրենց մէջ բաժնեցին քմահաճ բաժանորդութեամբ, ղըրկելով հասարակութիւնը իր բաժինէն և մեռնողն իր համբաւի հանճարին փառքէն։(*)

«Ա՛յն իսկ եղեւ վարձ նոցա»։

Ա՛լ քիչ մը պատժել և հրապարակո՛վ պատժել պէտք էր ասանկները։ ըսի՛ ես ես իմ մասիս կրցածս արծանը։ — որովհետեւ ըստ հոգեբանական դիտութեանց մահու մը սպասող և անկէ շահ ունեցողները՝ ենթակայնն եթէ ոչ ուղղակի մահուն դէմ տարաժամ մահուն պատճառ կ'ըլլան, ես զայս գիտնալով բժշկապէս ալ և շուղելով մեռնիլս ուղղողներուն հետ կերպիւ իւիք անձնասպան եղած ըլլայ, (ես որ կեանքէ դեռ չեմ առած արծանհամը)՝ բաց ի երկրորդական, արուփանակէ մը (միւսէվէտ) (**) հրոյ դատապարտեցի այդ աշխատութիւնս։ Եւ ամենայն պաղարիւնութեամբ ստիպուած եմ հրատարակել այսօր այս լուրը, որպէս զի մեր շնորհունակ ֆեՖեճի բանասէրները՝ խելուրնին գլուխնին ժողուելով՝ գիտնան քիչ մը յարգել ու ապրեցուցել գլուխները, որ կրնան արտադրել այդ կարգի գրուածներու տասնապատիկը։ Գլո՛ւխս ողջ թուղթս մոխիր։

(*) Լքուած, անտեսուած խեղճ Միսաքեանին վրայ, որ բաւական սիրտ հատուցած էր այդ կարգի շնորհունակներուն և որուն ծերատատութեան համար ես ալ բաւական սիրտ հատուցած էի բարեկամօրէն, ստիպուեցայ ե՛ս, հուանդ վիճակիս մէջ, գրել կենսագրական մը։

(**) Զոր զրկած եմ վանք մը։

թաղել, խարդախել, բաղդախնդրութենէ, պարապոդութենէ, ամուրիութենէ կամ ամէնանկութենէ յուսահատութենէ ալ եթէ կան՝ թո՛ղ յառաջ նետուին և գլուխի գլուխի տալով կամ, ըստ ընթացիկ սովորութեան, գլուխ գլուխի դէմ դարնելով՝ գրեն այդպիսի պատմութիւն մը, որ չա՛տ կարեւոր է և զոր ես ինքիր գլխու՛ իբր ինչ և է յիշատակ՝ սկսած էի գրել և վերջացուցի այրելով։ Եթէ նման փորձութիւններով պաշարեալ ինծի նմանաբաղդներ ալ կան՝ փորձառաբար և արիաբա՛ր կը խրատեմ որ այդպէս ընեն։ հրո՛վ մաքրուիլ եւ մաքրել քան ամէն օր նշաւակ ըլլալ։ Այս է ճիշտը։

Ես ա՛լ հանգչեցնելու պէտք ունիմ այս գլուխը ո՛ւր որ ճակատագրուած է՝ ազատելու համար այդ կարգետոնական նշաւակութիւններէն։ ինչպէս հրապարակած է գրագոր բաբեկամ մը՝ ամուրի՝ այս գլուխն, որ այդպիսի ապերա՛խտ աշխատութեանց և ապերա՛խտ անձերու զբաղողներու և յաճշտակողներու երեսէն գտած չէ դեռ աներկեւան բարձիկ մը՝ ըլլա՛յ այն վերջին քնարանինը։ ո՞ւր մնայ կին ածել կամ եպիսկոպոսանալ, ո՛վ Տիար Զօհրապ։(*)

Ց. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒԻ ԴԻՊԻՐԵՐԸ

Լի-Հունկ-Զանկ հիւանդ։— Խնամակալութիւն մասդրուրիւններ։— Զինական մեծ կնիք։—Տերութիւններ։

Փեքին, 17 Դեկտ.—Բէքինէն կը հեռագրեն դեկտ. 16 թուականով թէ Լի-Հունկ-Զանկ ինֆլուէնցայէ կը տառապի և թէ գերմանական դեսպանատան բժիշկ տոքթ. Վէրտէի կողմէ կը դարմանուի։ Զինական պաշտօնատարները կը հերքեն Շանկայի մէջ եղած այն զրոյցը թէ խնամակալուհին կը պատրաստուի ԶէնՅու-Սիու-Թու երթալ։

Նիւ-Եորք։—Ամերիկեան զինուոր մը որ Նիւ Եորք դարձաւ և որ Զինու մէջ պատերազմած է, իր հետ բերաւ «չինական մեծ կնիք» բուածը։ Մէկ կողմէ պղտիկ կոնդ մըն է շատ ճարտարութեամբ քանդակուած։ կոթը կը կազմէ մեծ վիշապ մը։

Ուաշինկթըն —Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ, անցեալ կիրակի, հեռագիր մը ուղղեց Բէքինի ամերիկեան դեսպանին և հրահանգ տուաւ հաւաքական ծանուցագիրը ստորագրելու համար։ Ասկէ վերջը Բէքինի բոլոր դեսպանները, նոյն իսկ անգլիականը, պիտի ստորագրեն ծանուցագիրը։ Բէքինի Անգլիական դեսպանը, իր կառավարութեան անունով, կը պահանջէ ծանուցագրին մէջ վերտին նշանակել «անդառնալի որոշում» բառերը որոնք ջնջուած էին։ Անգլիոյ դեսպանը կ'ըսէ թէ այդպէսով պէտք է ցոյց տալ որ Զին պարտաւոր է լրջօրէն նկատողութեան առնել Տէրութեանց պահանջումները։ Անգլիոյ դեսպանը նաև արտօնուած է առաջարկել յաւելումը սա պայմանին թէ որչափ ատեն որ Զին չգործադրէ Տէրութեանց պահանջումները, միջազգային զինուորները Բէքինէն ու Զիլիի նահանգէն պիտի չհեռանան։

ԹՐԱՆՍՎԱԼի ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Ռոպէրթսի վերադարձը։—Զինուորի պէտք։—Հոլանտական երկարուղին։

Սեսք-էյեն, 17 դեկտ.—Լորտ Ռոպէրթս որ այսօր Քանասա շոգենաւով հասաւ, նաւէն դուրս չեկաւ։ Սէնք-Էլէնի կառավարիչը նոյն շոգենաւը գնաց։ Լորտ Ռոպէրթս որ թէև քաջառողջ է, ոտկան ձիէն իյնալէն ի վեր թեւը կապած է։ Քանասա այս առտու կանուխ ճամբայ ելաւ։

Ուէլինկթըն (Նոր Զէլանտա).— Լորտ Քիչնէր պահանջեց որ Նոր Զէլանտայի զինուորները հարաւային Ափրիկէ մեռնի մինչև որ աւարտի պատերազմը։ Դահլիճը հաւանեցաւ։

Գէրլին։—Ամսթէրտամէն կը հեռագրեն թէ նոյն քաղաքին մէջ յանձնաժողով մը կազմուեր է՝ Ամսթէրտամի պանքային տնօրէն Պ. վան Նէրոբի նախագահութեամբ։ Այդ յանձնաժողովին նպատակն է հոլանտական երկաթուղիին բաժնետէրերուն շահերը պաշտպանել։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ

Ծովակալ սրր Հօբրինսի մեկ կարեւոր բանախօսութիւնը։— Շանեկան առաջարկներ։

Ծովակալ Սըր Հօբքինս անցեալ շաբաթ կարեւոր բանախօսութիւն մը արտասանեց նաւային արքայական Ընկերութեան առթիւ։ Այդ բանախօսութեան մէկ համառօտութիւնը կը ներկայացնենք հոս։ Սըր Հօբքինս ըսաւ թէ Անգլիացիները միշտ հոգացեր են իրենց նաւային գերակշռութիւնը աւելցնելու համար։ Անգլիոյ ծովային նախարարութեան տարեկան ելմտացոյցն է 600 միլիոն ֆր., այսինքն Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան ելմտացոյցին կրկինը։ Հետեւաբար վերջին տասնըհինգ տարուան մէջ Անգլիա Ֆրանսայէ 4 միլիառ աւելի ծախսած է իր նաւատորմին համար։ Անգլիոյ պատերազմական նաւերը այնքան շատ են որ, պատերազմի ատեն դժուար պիտի ըլլայ փորձառու նաւաղներ գտնել անոնց համար։ Ծովակալ Հօբքինս իր բանախօսութեան մէջ այդ դժուարութեան վրայ խօսեցաւ և առաջարկեց նաւային զօրաւոր և բազմաթիւ պահեստ մը ունենալ, հետեւեալ տարբերով կազմուած. 1. Ծովային զինուորներ ու նաւաստիներ 18 ամսուան ծառայութեամբ. 2. Գործաւորներ, մեքենավարներ, նոցպաններ. 3. Զբօսանաւերու նաւաստիներէն մաս մը, որոնք դէշ օդերու նաւարկած ու փորձառութիւն ստացած են. 4. Լոնտոնի և ուրիշ քաղաքներու ոստիկանութեան յիսնակներ, որոնց պիտի ուսուցուի թնդանօթի գործածութիւնը. 5. ճարտարարուեստական մեծ գործարաններուն գործաւորները, որոնք բանթող ըրած են պատերազմի պատճառաւ. 6. Կամաւորներու արքայական Ընկերութիւնը վերակազմել, որով կարելի պիտի ըլլայ պէտք եղած թուով մարդիկ գտնել։ Սըր Հօբքինս ամէն բանէ աւելի կը յանձնարարէ մեքենավար սպաներուն թիւը աւելցնել և անոնց նիւթական վիճակը բարւոքել։ Նաեւ կ'ուզէ որ նաւատորմը միշտ ածուխի և ուտելիքի պաշար մը ունենայ։ Գործածութեան յատկացուած առագաստանաւերուն մէջ։ Սկսնակ նաւաստիները այդ առագաստանաւերուն մէջ կրնան իրենց ծովային կրթութիւնը կատարելագործել։ Այդ վարժարան-նաւերուն մէջ պէտք է աւելցնել ածուխի արագընթաց շոգենաւեր, որոնք կարենան փութով ուղուած տեղը ածուխ հասցնել նաւատորմի։ Նմանապէս, խաղաղութեան ատեն պէտք է այնպիսի նաւեր պատրաստել, որոնց մէջ կարենան նորոգութիւններ կատարել, ռազմամթերք փոխադրել, հիւանդանոցներ ու ջուրի մթերանոցներ հաստատել, այնպէս որ կարելի ըլլայ պատերազմի յայտարարութենէն քսանչորս ժամ յետոյ նաւատորմը կազմ և պատրաստ վիճակի մէջ դնել։ Ծովակալը իր բանախօսութիւնը վերջացուց մատնանշելով թէ ո՛րքան կարեւոր էր Միջերկրականի և Մանշի նաւաբաժիններուն համախմբումը, ինչպէս նաև անոնց միմասեայ պտոյտը Ատլանտեան մէջ, բոլոր յածաւորակներով, թորբիլաւաբերով, թորբիլահալածներով և օժանդակ շոգենաւերով։ Թէեւ այդ փորձը քիչ մը սուղ պիտի նստի, սակայն այդպէսով կարելի է հասկնալ թէ այդ նաւերը ո՛րքան դիմացկուն են և թէ պատերազմի ատեն որքան կարելի է յոյս դնել անոնց վրայ։

ԲԱՄԲԻՕՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Կրօնական եզական նախապաշարում մը։— Եպիսկոպոսի մը Բարոզ։

Կալկաթա, 17 դեկտ.—(Թայմզի հեռագիր)։—Բասուլլիի մէջ բաթէօրեան հաստատութեան բացումէն ի վեր շունչ խանձնուած հարիւր հոգի հոն դարմանուեցան և որ և է մահ չպատա՛հեցաւ, սակայն թաղատեղիները չուզեցին դրամական նպաստներ ընել անոր։ Բնիկներու կարծիքը, մանաւանդ Հնդիկներունը, Պուտտայականներուն հետ համամիտ, հակառակ է բաթէօրեան հաստատութեան, կարծելով որ ողջ անաւսուններու վրայ վայրագ փորձեր կատարուած են։ Ցիշատակագիրներ որուելով կառավարութեան բողոքուեցաւ անոր կողմէ նոյն հաստատութեան դրամական օգնութիւններ ըլլալուն դէմ, թէեւ այդ վճարումը կ'ըլլայ, որպէս զի անգլիական զինուորները մինչեւ Բարիզ երթալու պէտք չունենան։ Ուէլսըն եպիսկոպոսը մայր եկեղեցիին մէջ քարոզ մը խօսած պահուն, ակնարկեց թէ՝ Անգլիոյ և թէ Հնդկաստանի մէջ տիրող հակառակութեան՝ այդ հաստատութեան դէմ. ըսաւ որ ինք ներկայ գտնուած է Բասուլլիի Բաթէօրեան հաստատութեան աշխատութիւններուն՝ որոնք անմեղադրելի պայմաններու մէջ կը կատարուին։

ԻՏԱԼԻԱ

Երմուացոյցները։— Դանդիենի յաջողութիւնը։—Ընդդիմադիրներ։

Հեռագիրը ծանոյց թէ Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովը ելմտացոյցերու քուէարկութիւնը աւարտելով իր նիստերը դադրեցուցած է մինչեւ յունուար 24, Ծնունդի և Տարեգլխի տօներուն պատճառով։ Ուրեմն Պ. Սարաքոյի դահլիճը, հակառակ ընդդիմադիր կուսակցութեան թերթերուն յոռետեսութեան, փոթորիկը անցուցած է. թէեւ տակաւին բոլորովին ազատած չէ, սակայն կը յուսայ անվտանգ նաւահանգիստ մտնել։ Նախարարական նաւին ազատութիւնը, նաւաղդիին ճարտարութենէն և նաւաղներուն անձնուիրութենէն զատ արդիւնք է նաև Երեսփ. Ժողովին զանազան կուսակցութեանց կացութեանը։ Մայրագոյն ձախակողմը չէ ուզած մասնակցիլ դահլիճին վրայ յարձակողներուն, վասն զի Պ. Սոնինոյի վերադարձը նպաստաւորելէ կը վախնար։ Գալով արմատականներուն և ընկերվարականներուն, շատ փափաքող չեն վերսկսիլ իրենց խափանարար ընթացքին, վասն զի գիտեն թէ Պ. Սոնինո եթէ նորէն իշխանութեան անց՝ թ, բացարձակ պահպանողական քաղաքականութեան մը պիտի հետեւի, վասն դի ինքն իսկ յայտարարած է Երեսփ. Ժողովին մէջ թէ զօրաւոր և պահպանողական կառավարութիւն մը կ'ուզէ, զերծ ցնորական հակումներէ։ Միւս կողմէ Պ. Սարաքոյի դահլիճին կացութիւնը զօրացաւ Ծայրագոյն ձախակողմին ընթացքովը հանդէպ Պ. Ճիոլիթիի, որուն հետ չի կրնար համաձայնիլ, զինուորական ծախքերու խնդրին պատճառով, վասնզի Պ. Ճիոլիթիի կասկածելի լռութիւն մը պահած է այդ ծախքերուն նկատմամբ, մինչդեռ ձախակողմը խնայողութիւն կ'ուզէր զանոնք անհամապատասխան գտնելով տուրքերու համար եղած բարձրորդումներուն հետ։ Այդ պարագաներուն մէջ Պ. Սարաքոյ եթէ յաջողի իր շուրջը հաւաքել աջակողմին և կեդրոնին բոլոր պահպանողական տարրերը, պիտի կրնայ դիմադրել Ծորհրդարանին վերարացման ատեն իրեն դէմ ըլլալիք յարձակումներուն։

ՆԱԻԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ

«Կենյզկենաու» նաւաթեկուրիւնը։ — Նոր մանրամասնութիւններ։—Պաշտօնական տեղեկութիւններ։ — Ցուցակագրութիւններ։ — Տոյաւորութիւնը Պէրլինի եւ Ֆիլի մէջ։

Պէրլին, 17 դեկտ.— Մալակայի գերման հիւպատոս Պ. Բրէյս հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց Պէրլին դեկտ. 16 թուականով.— «Տխուր պարտականութիւն մը կը կատարեմ ձեզ իմացնելով որ Կենյզկենաու մարզարան-մարտանաւը որ նաւահանգիստէն դուրս թնդանօթաձգութեան փորձեր կը կատարէր, այս առտու խորտակուեցաւ նաւահանգիստին բերանը գտնուած արեւելեան ժայռերուն վրայ, բուռն փոթորիկի մը հետեւանքով։ Շատ մարդ կորսուած ըլլալու է, մանաւանդ հրամանատարը՝ Քրէյման և դեր-գնդապետ Վէրնէր։»

—Ազատուած սպայ մը կը հեռագրէ թէ Կենյզկենաու բոլորովին կորսուած է և թէ մէջը գտնուողները մեծ մասամբ ազատուած են, կը յարէ թէ ազատման աշխատութիւնները կը շարունակուին։

Մալակա, 17 դեկտ.—Կենյզկենաու իր խարխսիը կորսնցուց. յետոյ աշխատեցաւ բացը երթալ, բայց մեքենաները չբանեցան, որով մարտանաւը ժայռերուն վրայ ինկաւ. քիչ ետքը նաւը ընկղմեցաւ, մինչեւ կայմերուն կէսը։ Նաւաղներու մեծ մասը ծովը նետուեցաւ, բեկորներու կառչած և յուսահատական ջանքեր ընելով ջուրին երեսը մնալու համար։ Նաւահանգիստին պաշտօնէութիւնը մարդկորէն ինչ որ կարելի էր ըրաւ արկածեալներուն օգնելու համար, և անոր ջանքերովն է որ նաւաղներուն մեծ մասը ազատուեցաւ։ Կենյզկենաուի մէջ կային 450 սպայ ու նաւազ։ Ատոնցմէ 150 նաւազ կամ նաւային ուսանող պատսպարուեցան քաղաքապետական պաշտօնարանին մէջ. Նաև 125 հոգի՝ զօրանոցը։ 39 վիրաւորեալներ ալ հիւանդանոց տարուեցան։ Ազատուած սպաներուն մէջ կայ Պ. Պէրնտ որ Գերմանիոյ նաւային գլխաւոր սպաներէն մէկուն որդին է և նախարարապետ Ֆոն Պիւլոյ կոմսին քեռորդին։ Թէև գլխէն ու թեւէն վիրաւորուած է, սակայն անկողին չի պառկիր։ Ազատուած նաւաղներէն մէկը խենթեցաւ։ Զոհերուն մէջ կան առաջին մեքենավարը, նաւային ճարտարագէտ մը և քանի մը արհեստաւորներ։ Կը յուսացուի թէ թնդանօթները, դարմարկղը և նաւուն մէկ մասը կարելի պիտի ըլլայ ազատել։ Զրոյց կայ թէ Կենյզկենաուի հրամանատարը երբ տեսեր է թէ անկարելի է նաւը ու մէջը գտնուողները ազատել, անձնասպան եղեր է։ Մալակայի տեղական կառավարութիւնը և ժողովուրդը մեծ անձնուիրութիւն ցոյց կուտան։ Քաղաքապետութիւնն է որ կը հոգայ արկածեալներուն բոլոր պէտքերը։ Բոլոր հիւպատոսարանները իրենց դրօշները կէս պարզեցին սուգի համար։ Մալակայի քաղաքապետը հեռագիր մը ուղղեցուց Մարտիրի գերմանական դեսպանին, ամբողջ քաղաքին անունով ցաւակցութիւն յայտնեց, խնդրելով նաեւ իր այդ հեռագիրը հաղորդել Գերմանիոյ կառավարութեան։ Մալակայի գերման հիւպատոսը երբ կատարելապէս տեղեկանայ զոհերու անուններուն, անմիջապէս Պէրլին պիտի հեռագրէ։

Մարսիլիա։— Մալակայի կառավարիչը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է։—Վիրաւորներուն մէջ կան տասնըմեկ հոգի որոնց ոսկրաղօղները կոտրած ըլլալով ծանր վիճակի մէջ են։ Ատոնք հիւանդանոցի մը մէջ կը դարմանուին։ Զօրանոցներու մէջէն 140 հոգի և քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ 82 հոգի կան որոնք ժողովասրահը պառկած են յատապէս պատրաստուած անկողիններու մէջ։ Հարիւր հոգիի չափ ալ մասնաւոր տուներու մէջ կը դարմանուին։ Խեղդուածներուն թիւը հարիւրի չափ կ'ենթադրուի։ Մալակայի մէջ մեծ տխրութիւն կը տիրէ։

Պէրլին։—Մասնագէտ անձեր սա բացատրութիւնը կուտան Կենյզկենաուի ընկղմելուն վրայ.— Միջերկրականի արեւմտեան կողմերը շատ հաղուագիտ չեն թիֆոնի նմանող ահարկու փոթորիկներ սրոնք յանկարծակի կը ծագին։ Կը կարծուի թէ նաւուն հրամանատարը, շաբաթ օրը, օդին մէջ կասկածելի բան մը չնշմարելով ծովը բացուեր է մարզանքներ կատարելու համար, և կիրակի օրը Մալակայի նաւահանգստին անպատսպար մէկ տեղը կեցեր է։ Հրամանատարը այդպէս շարժելով ուզած է զերծ մնալ նաւահանգիստ մտնելու և անկէ ելլելու ծանր և ժամանակ կորսնցնող գործողութիւններէն։ Մալակա, Միջերկրականի նաւահանգիստներուն պէս բնական չէ, այլ արհեստական է։ Փոթորիկներու ատեն նաւարկութիւնը շատ դժուար է այդ նաւահանգիստներուն մէջ։ Փոթորիկը յանկարծ և անլուր սաստկութեամբ մը ծագած ըլլալով նաւուն շղթան խորտակուեր, մեքենան բանեցնելու ատեն չէ մնացեր և մարտանաւը ալիքներուն սաստկութեանը չկրնալով դիմանալ ազէրը պատահեր է։

Ռիլ։— Զեռնհաս աղբիւրէ մը կը հեռագրուի.— Գերմանական Նաւոլոր մարզարան-մարտանաւը, որ Գորփուլ նաւահանգիստը կը գտնուի, հեռագրով հրաման ստացաւ անմիջապէս Մալակա երթալու համար, որպէս զի աջակցի ազատման աշխատութիւններուն։ Կենյզկենաուէն ազատուածները առաջին առթիւ Գերմանիա պիտի ղրկուին։

—Կենյզկենաու 1877ին շինուած էր Տանցիկի մէջ. 1879ին ծովը իջուցուած և տարի մը վերջը կատարելապէս սպառազինուած էր. ունէր 74ուկէս մէթր երկայնութիւն, 13.75 լայնութիւն, 2,856 թոնս տարողութիւն, 2500 ձիու ոյժով մեքենայ մը, ժամը 13 հանգոյց արագութիւն, 16 խոշոր ու փոքր թնդանօթ, 6 թորփիլ և թորփիլ արձակող երկու խողովակ։

Բարիզ։— Ֆրանսայի ծովային նախարար Պ. Լանըսան, Կենյզկենաուի ընկղմելուն լուրը առնելուն պէս, սա հեռագիրը ուղղեց Գերմանիոյ ծովային նախարարին։— «Որոպէս յուզուած Կենյզկենաուի կորուստին համար, կը խնդրեմ որ հաճիք այս պարագային մէջ Ֆրանսայի նաւատորմին ցաւակցութիւններուն թարգմանը հանդիսանալ Գերմանիոյ նաւատորմին մօտ։»

—Պէրլինի Ֆրանսական դեսպանատան նաւային կցորդը Գերմանիոյ ծովային պաշտօնարանը գնաց և դեսպան Պ. տը Նոայլի անունով ցաւակցութիւն յայտնեց։

Մարսիլիա։—Սպանիոյ խնամակալ—թագուհին ցաւակցութիւն յայտնեց Գերմանիոյ կայսեր։ Որհրդարանն ալ ցաւակցական հեռագիր ուղղեց։ Մարտիրի օտար դեսպանները, ցաւակցութեան համար, իրենց այցեւտումները թողուցին։ Մալակայի Գերմանները հոգեհանդիստի պաշտօն պիտի կատարեն։

Լոնտոն։— Մալեթայէն անգլիական յաձուրակ մը Մալակա ուղեւորեցաւ ազատման գործին աջակցելու համար։

Պէրլին։— Մալակայի կառավարիչէն առնուած տեղեկութեան մը նայելով, տասնըհինգ Սպանիացիներ ալ խեղդուեր են արկածեալները ազատելու համար աշխատած ատենին։ Ատոնց կիները ու տղաք թշուառութեան մատնուած են։

—Մարիսէն պաշտօնական տեղեկութիւն մը հասաւ Գերմանիոյ ծովային նախարարութեան։ Կայզկենաուի սպաներուն, նաւաղներուն և նաւային ուսանողներուն ընտանիքները մեծ անձկութեամբ լուրի կը սպասէին։ Երբ լուրը հասաւ, ատոնց ամէնքն ալ ծովային պաշտօնարանը փութացին։ Կատարեալ լուր մը չկար. սրտաճմլիկ տեսարան մը պատճառ կ'ըլլար այդ անստոյգ վիճակը. այր, կին ու տղայ տեղեկութիւն կ'ուզէին։ Թիչ վերջը հասած հեռագիր մը բաւական ստոյգ լուրեր բերաւ։ Հրաման եկաւ ծովային նախարարութեան որ կարելի եղածին չափ տեղեկութիւն հաղորդուի արկածեալներու ընտանիքներուն։ Թիլի մէջ ալ մեծ տխրութիւն առաջ բերաւ այդ ազէտին լուրը։ Կենյզկենաու սեսպ. 18ին Թիլէն մեկնած էր և դեկտ. 13էն ի վեր Մալակա կը գտնուէր։

—Ամէն օր Վիլհէլմ կայսրը ցաւակցական հեռագիրներ կը ստանայ Կենյզկենաուի նաւաբեկութեանը համար։

Ֆիլ։—Ճրայն մարտանաւը իրբեւ մարզանաւ—մարտանաւ պիտի յաջորդէ Կենյզկենաուի։

Մարսիլիա, 18 դեկտ.— Քննութիւնը հաստատեր է թէ Կենյզկենաուի կորուստը արդիւնք է անզգուշութեան, վասն զի նաւը հաստատուն կերպով խարսխած չէր և կաթսան ալ բաւական ջերմութիւն չունէր՝ մեքենաները շուտով բանեցնելու համար։ Մալակայի նաւային իշխանութիւնները առաջուընէ իմաց տուեր են Կենյզկենաուի հրամանատարին թէ կրնայ ըլլալ որ վտանգ մը հանդիպի։

ԲԱԶԷ

Հայ վանահատուն պատրաստ եւ չափս վրայ զգեստներու

Մահմուտ Փաշա. Ապուն Հիւ. խան, թ. 5-6

Նոր անակնկալ յարմար ֆրանսական եւ անգլիական գուտ բուրդ նորաձեւ չուխաներէ պատրաստած է 10,000 մեթր հագուստ հին գիներով, այժմեան յաւելեալ գիներէն 40% ածան։

ԲԱԶԷՆ — Միակ վանահատունն է որ Եւրոպայի գործարաններէն ուղղակի կը ստանայ իր կերպասները։

ԲԱԶԷՆ — Այն վանահատունն է որ իր յանձնառութիւնները անձերի կը գործադրէ։

ԲԱԶԷՆ — Իր ծախած զգեստներու նորոգութիւնը ձրի կը կատարէ։

ԲԱԶԷՆ — Վերջապէս այնքան ածան կը ծախէ որ իր մագիներուն մէջ ամէն մրցում կրնայ խեղդել։

ԲԱԶԷի թուրքերէն անունը ՇԱՀԻՆ է, զգուշանալ այս տեսակ կեղծերէն։

Ներքին Լուրեր

ՍԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Հաւիտեան Մեկնիչին մէջ, Վեհ. Սուլթանը կէս օրին փառաւոր հանդէսով գնաց նոյն մզկիթը, ուր կատարեց ուրբաթի աղօթքը և յետոյ կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը զբաղուէին Սերպիոյ դեսպանը՝ իր հետեւորդներով և ուրիշ հիւրեր, որոնցմէ ոմանք ննեկապետներու միջոցաւ արծանագրեցան։ Մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՐՑՈՒՄ.—Երէկ, ուրբաթ, Սլամլըքի արարողութենէն ետքը, Սերպիոյ նոր դեսպան Նրուէ զբաղավարը, իր յանձնարարագիրները մատուցանելու համար՝ հետեւորդ պատուելիներուն հետ հանդիսական արարողութեամբ կայս. պալատ երթալով պատուոնեցաւ պաշտօնապէս ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին։

ԲԱՄԱԶԱՆ.—Երէկ գիշեր լուսնոյ մահիկը տեսնուած չըլլալով, այսօր աղբոջացած կը նկատուի Շապան ամսուան երեքսունն օրը և վաղը պիտի սկսի Բանազան ամիսը։

ՍԵՐՊԻՒՈՅ նոր դեսպան Կրուէ զբաղավարը, ինչպէս կը ծանուցանէ Պալտանական Զեկոյցը, երէկ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունենալով մատոյց իր յանձնարարագիրները։ Խարիճի արարողապետի օգնական Հիլմի պէյ։ Երէկ կէս օրին, պալատական կառքերով Սերպիոյ դեսպանատունը գնաց՝ դեսպանը ու հետեւորդները կայս. պալատ առաջնորդելու համար։ Առաջին կառքի մէջ բազմեցան Սալա Կրուէ զբաղավար Հիլմի պէյ. իսկ միւսներուն մէջ դեսպանատան պաշտօնեաները։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ ԻՇԽԱՆԸ.— Սեւլերի մէջ կը կարդանք.—«Երէկ արտասպեցինք այն հեռագիրը որ կը ծանուցանէր թէ Սեւ Լերան Նիքոլա իշխանը հանդիսաւոր կերպով ընդունած է իրեն ու իր յաջորդներուն տրուած «Արքայական Բարձրագոյն Աստիճան» տիտղոսը՝ պետական Որհուրդին կողմէ, Սեւ Լերան ժողովուրդին անունով։ Հրագիրները կը շեշտեն կարեւորութիւնը այդ գործին որուն համար Վեհ. Սուլթանին արտօնութիւնը խնդրուած է։ Միւս կողմէ հաղորդուած է նաև Բեռլերպալերկի, Բարիզի ու Հռոմի կառավարութիւններուն որոնք նպաստաւոր պատասխան մը տուած են։»

—Նիքոլա իշխանը հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին շնորհաւորական հեռագրին։

ԹՈՒՐԲԻԼ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.— Բ. Դուռը Հռոմի օսմ. դեսպանատունը զրկեց Վեհ. Սուլթանին այն գիրը, որով կը պատրաստէ Իտալիոյ թագաւորին գահակալութիւնը ծանուցանող գրին։

ԹՈՒՐԲԻԼ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.— Սպանիոյ խնամակալ-թագուհին ծանոյց Վեհ. Սուլթանին Ամերիկի իշխանուհիին՝ ամուսնութիւնը Բաղերքայի կոմսին որդւոյն հետ։

ԹՈՒՐԲԻԼ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Այս. Իրատէ մը, կ'ըսէ Մոնիթէօր, կը հրամայէ որ Յունաստանի հետ առեւտրական պայմանագրութիւն մը կնքուի։

—Աթէնքի օսմ. դեսպանատունը հրահանգ ստացաւ ծանուցանել հելլէն կառավարութեան թէ պէտք է միջոցի ձեռք առնէ արգիլելու հելլէն շոգենաւերու միջոցաւ զրպիլեայ նիւթերու խարդախութիւնը՝ մաքսանենգութեամբ. և պէտք չէ թող տայ որ մաքսէ փախցուած նիւթեր պարունակող շոգենաւեր դուրս ելլեն հելլենական նաւահանգիստներէ։

—Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ կնքուելիք պայմանագրութիւններու բանակցութեանց հելլէն պատուիրակ Պ. Կրիբարիս Աթէնք հրաւիրուեցաւ՝ Յունաստանի արտաքին գործոց նախարարին կողմէ։ Պ. Կրիբարիս յառաջիկայ շաբաթ Աթէնք պիտի ուղեւորի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ներքին գործոց նախարարութիւնը, չբնաբերական մը ղրկելով սահմանագլուխի բոլոր պաշտօնեաներուն, ծանուցեր է թէ ռումանական իշխանութեան մը կողմէ վիրէն չեղած անցագիրներով ներկայացող անձերու մուտքը պէտք է արգիլել։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ ֆրանսական փոխ-հիւպատոս կարգուեցաւ ֆրանսական դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Կոէկուառ Պայ։

ԲՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ զրկուելիք յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի հանրային կրթութիւնը ծաւալելու համար միջոցներ ձեռք առնել, սապէս կը բաղկանայ։ — Գոսովայի ու Մանաստիրի նահանգներուն համար Բ. Դրան կողմէ՝ Սըզերդի նախորդ կառավարիչ Բեազիմ պէյ, Շէյխ-իլ-Իսլամ Դուռանէն՝ Մանաստիրի նախորդ նախպ Ամնի էֆ. և կրթական նախարարութենէն՝ բարձրագոյն Խորհուրդին անդամ Վասիֆ էֆ.։ Շքոտրայի և Եանեայի նահանգներուն համար Բ. Դուռանէն՝ Տիվանիէի նախորդ կառավարիչ Հաքգը պէյ, Շէյխ իլ-Իսլամի Դուռանէն՝ կէօրիւմէի նախորդ նախպ Ատէմ Վասիֆը էֆ. և կրթական նախարարութենէն Ապտիւլլաթիֆ էֆ.։ Էտիրնէի ու Սէլանիկի նահանգներուն համար Բ. Դուռանէն՝ Մահլիւլաթի տնօրէն Ֆայգ պէյ, Շէյխ-իլ-Իսլամի Դուռանէն՝ Սէրէզլի նախպը և կրթական նախարարութենէն Հիւսէյին Նիւքրի էֆ.։ Ասոնք իրենց պաշտօնին վերաբերեալ հրահանգները ստանալէ ետքը քանի մը օրէն ճամբայ Պիտի ելլեն։ Այդ պաշտօնեաները հմուտ են իրենց երթալիք նահանգներուն լեզուներուն ու սովորութեանցը, որով յաջողութիւնը ապահովուածէ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ սպաներէ կազմուած յանձնաժողով մը Ափրիկեան Տրիպոլիս ղրկուեցաւ՝ տեղւոյն թնդանօթաձիգ զօրագունդերը վերակազմելու համար։

Ս. ՆԻԲՈԼԱՑԻ ՏՕՆԸ.—Ռուսիոյ Նիքոլա կայսեր անուան տօնախմբութեան օրը Պուլկարաց Ս. Էկզարքը, Պալաթու եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդալէ ետքը, քանի մը եկեղեցականներու հետ Ռուսիոյ դեսպանատունը գնաց և չնորհաւորական այցելութիւն տուաւ դեսպան Պ. Զինովիէվի։

ԻՐԱՂԵՐԸ.—Այսօր, ձեռնհաս պաշտօնարանին մէջ, խորհրդակցութիւններ պիտի կատարուին թէ՝ Թուրքիոյ և թէ օտար երկիրներու մէջ պատրաստուած իւղերու մասին։ Այդ խորհրդակցութեանց ներկայ պիտի գտնուին բժշկական վարժարանէն երկու ուսուցիչ, մաքսատունէն մասնագէտ պաշտօնեայ մը, Բաղաքապետութենէն՝ առողջապահական քննիչ Բասիմ փաշա և առեւտրական ու հանրագուտ չինութեանց Նախարարութենէն Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեկին անդամ Շէֆիգ պէյ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ քննիչները նկատելով որ սրճարաններու և քաղինոներու մէջ պատուհանները չբացուելով օդը կ'ապականի և խեղճի գաւաթները միեւնոյն ամանին մէջ լուացուելով տարփոխիկ կարգ մը ախտերու ճարակման պատճառ կը տրուի, առաջարկած են որ սրճարաններու և քաղինոներու մէջ օդը մաքրելու համար բացուած քներ ըլլան և գաւաթներն ալ զատ զատ լուացուին՝ ծորակի մը տակ։

ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏԻ վերատեսչութիւնը ծանոյց ոմէն կողմ որ նեղուցներէն անցնելիք առեւտրական նաւերը, տիրող օրէնքին համաձայն, պէտք եղած տեղը դիմեն և արձանագրութեան և այլ գործողութիւնները ամբողջովին կատարեն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՓՈՂՈՑՆԵՐԸ.—Իզմայլ Նորէն խօսելով Կ. Պոլսոյ փողոցներուն, մանաւանդ Պոլսոյ կողմը, աղտոտ և ցեխոտ վիճակին վրայ, թաղապետութեան Ա. շրջանակին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ՈՒՂԵՒՈՐՆԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ թղթատար կարգ մը շոգենաւեր փոխանակ նաւահանգիստին մէջ կենալու և ուղեւոր ու ապրանք հանելու, այլեւայլ տեղեր կը խարխշեն և օրէնքին տրամադրութեան հակառակ արարքներու մէջ կը գտնուին, ծանոյց ամէն կողմ որ օրէնքին տրամադրութիւնը պէտք է յարգուի։

ԱՊԱԿԻՒ ՍԷՆՏԻՊԱՆ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ ապակիի սէնտիքան ժողովուրդին կը վնասէ, գրեց առեւտրական ու հանրագուտ չինութեանց նախարարութեան վերջ մը տալ այդ կացութեան։

ՅՐԱՆՍԱՑԻ կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի պատուանշանը տուաւ Սթամպուլ լրագրին արտօնատէր Պ. Ռընէ Պոտուիի։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՅԻՆ պատապարեալներուն յատուկ կօշիկները, գուլպաները և այլն, որոնց մատակարարութիւնը նուազուրդի դրուած էր, որոշուեր է անմիջական կերպով ուղղակի գնել, առանց նուազուրդին աւարտելուն սպասելու։

ՍՆՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Վաճառականներու սնանկութիւնը, սնանկացեալներու վարկին վերտին հաստատումը և այդ կարգի ուրիշ գործողութիւններ Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեկին լրագրին միջոցաւ պիտի ծանուցուին։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը նորէն հրահանգ ղրկեց նահանգները, որպէս զի մարդահամարի նոր կանոնագիրը կէտ առ կէտ գործադրուի։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ քննիչ Խալիտ պէյ աւարտեց այն քննութիւնը զոր կը կատարէր օգոստոսին մաքսի փոխարէն ձգուած ապրանքներու վաճառման մասին։ Խալիտ պէյ իր քննութեան արդիւնքը տեղեկագրեց մաքսային վերատեսչութեան։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ յատուկ արագահարուած թնդանօթ դնելու համար Գերմանիա զրկուելիք Բիզա փաշա և Խուրշիտ պէյ եկէկ Պէրլին ուղեւորեցան։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Պուլկարիայէն վերջին տաւնընթնդ օրուան մէջ 13,282 թոնս ալմանք արտածուած է։ Ատոնց 6906ը՝ ցորեն է, 3 404ը՝ հաճար և 2972ը՝ գարի։

—Պուլկարիոյ մէջ դրամի տարբերութեան սակը օր օրի աճապին բարձրացում կը կրէ՝ և մինչեւ հարիւրին 15ի հասած է։ Ֆրանսական ոսկին քսաներեք ֆր.ի բարձրացեր է։

ՄՈՒՇ.— Այս առտու ալ խստ թանձր մշուշ մը կը տիրէր Վասիֆի մէջ։ Շիրքէթի ու Մախսուսէի շոգենաւերը հազիւ կէսօրին մօտ կրցան սկսիլ երթեւեկութիւնները։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԻ կառավարիչ Շէրէֆի փաշայի կինը մեռած ըլլալով, մարմինը երէկ մայրաքաղաքս բերուեցաւ և Գատրգիւղ տարուելով թաղուեցաւ։

ԱՅՏԸՐՆԻ նահանգին Իտարէի ժողովը որոշեց որ որթալուխէ զերծ գտնուած տեղեր ամերիկեան որթատունկ չմչկուի և եթէ տնկուածներ կան, արմատախիլ ըլլան։

ԱՏԱՆԱՅԻ նահանգին պաշտօնեաներէն ոմանց դէմ բողոքուած ըլլալով քննութիւն պիտի կատարուի, կ'ըսէ Իգտամ։

ԳԱԼԱԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին 22 տնուոր 121 իսլամ գաղթականներ՝ Բէսսարէնէէն, 15 տնուոր 75 հոգի՝ Վառնայէն և 3 տնուոր 16 հոգի՝ Պաթումէն։

ՄԱՄՍՈՒՍԷի կողմէ գնուելիք չորս շոգենաւերուն երկուքը հեռաւոր տեղերու երթեւեկութեանց պիտի յատկանան և երկուքն ալ Կղզիներու ու Գատրգիւղի գիծին։

ՈՒԺԻՒ դէտերուն հետ միշտ ոստիկանները պիտի գտնուին։ Սպարապետի Դուռը այդ մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ։

ՀԱԼԲԱԼԷի երկրագործական վարժարանին մօտ երկու արտաւար տեղ վարդի տունկեր պիտի մչկուին, ապագային վարդի մչկութիւնը աւելի ընդարձակելու համար։

ԶԻՒՆ.— Իզմիրի մէջ անցեալ օր հիւսիսային սաստիկ հովէ մը եռքը քիչ մը ձիւն տեղացեր է։

ՐԻՒՆԱՐՏ շոգենաւային Ընկերութեան Սարակասա շոգենաւը, նաւապետ Ուիլեէմս, հոս հասաւ։

Ազգային Լուրեր

Քաղաքական ժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Ստեփան փաշա Ասլանեանի։ Ժողովը մասնաւորաբար յարաբերական խնդիրներով զբաղեցաւ, և ի մէջ այլոց հետեւեալ տնօրինութիւնները ըրաւ։— Սամաթիոյ Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագրուած էր։ Թէպէտ Ընտրող. Ժողովը ծանուցած էր թէ ընտրելիներէն մեծագոյն մասը չեն ուզած ստանձնել իրենց պաշտօնը, սակայն Ժողովը նկատելով որ Ընտրող. Ժողովը պարտականութիւն չունի ընտրելեաց հաւանութիւնը ապահովել և ամէն անհատ, ըստ օրէնի, պարտաւոր է իրմէ պահանջուած ծառայութիւնը մատուցանել, հարկ չդատեց այդ հրաժարականները նկատողութեան առնել, և ընտրութեան օրինաւորութիւնը ստուգելով, հաստատեց Թաղ. Խորհրդոյ այդ նոր ընտրութիւնը։ —Ժողովոյ նախորդ որոշմամբ մը Ստեփան փաշայի և Խորէան Գրիգոր էֆ.ի յանձնուած էր Բերայի աղջկանց վարժարանին մէջ ուսուցչական դասընթացք մը հաստատելու, և Կալուածոց Սնտուկէն վարժարանաց յատկացեալ թոշակը աւելցնելու համար եղած առաջարկը քննել և կարեւոր կարգադրութիւնները առաջարկել։ Ժողովը Ստեփան փաշայի այս մասին տուած ինչ ինչ տեղեկութիւններէն հասու եղաւ որ, առ այժմ Կալուածոց Սնտուկէն 10 ոսկի աւելցնել պատշաճ դատուած է, և այս տնօրինութեան իր հաւանութիւնը յայտնեց, և միւս վերջնական կարգադրութիւնները վերապահեց Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ հաղորդագրին ներկայացման։

—Խառն Ժողովոյ անցեալ ուրբաթ օրուան նիստին մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութեանց արդիւնքը Պատրիարքարանէն հաղորդուեցաւ Երուսաղէմ, Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին, ըստ այնմ հարկ եղածը տնօրինելու համար։

—Պոսքընի հովիւ Մաշթոց վարդապետի նախագահութեամբ, ամերիկաբնակ Հայեր բարեգործական մարմին մը կազմեր են, որ նպատակ ունի Վանայ վարժարաններուն մէջ երկրագործական դասընթացքներ հաստատել տալ, աշակերտներուն տեսական և գործնական երկրագործութիւն և գիւղատնտեսութիւն սովրեցնելու համար ամէնէն նորագոյն մէթոտներով։ Ցիչեալ Մարմինը, ինքը պիտի հոգայ այդ մասին պէտք ըլլալիք կարող դաստատուները, գործիքները և ուրիշ նիւթական պէտքերը։

—Նոր Զուղայի Հայերը դիմում ընելով Ս. Էջմիածին, խնդրեր են որ իրենց նախկին Առաջնորդ Տէրունեան Մաղաքիա եպիսկոպոսի տեղ Առաջնորդ նշանակուի Պոլսոյ Կրօնական Ժողովին ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Ցովհաննէսեանը, որ երկար տարիներ վարած է այդ վիճակին առաջնորդութիւնը։ Նոյնմասամբ գիր մըն ալ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոսի ղրկուած է։

—Ուսումնական Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Բերա.—1. Ցառաջիկայ տարեշրջանի կիրակնօրեայ դասախօսութեանց մասին խորհրդակցութենէ մը յետոյ, որոշեց իր յաջորդ նստին մէջ պատրաստել այս մասին հարկ եղած վերջնական ծրագիրը և մատուցանել զայն Ս. Պատրիարքին ի հաստատութիւն։—2. Եէտի Գուլէի Ազգային Որբանոցին և Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանի տնօրէնները ներկայացած ըլլալով, հարկ եղած հրահանգները հաղորդեց անոնց, իրենց յանձնուած գաղրոցներու ուսումնական վիճակին մասին։ —3. Գանթարճեան էֆ.ի պատրաստած «Նախաշաւիղ Ծրանսերէն լեզուի» անուն դասագրքին քննութիւնը մասնաւոր քննչի մը յանձնած ըլլալով, ներկայացուած տեղեկագրին վրայ հրահանգ տուաւ յիշեալ էֆ.ին, ըստ այնմ բարեփոխել գործը և ներկայացնել։—4. Գուզկունճուզի Թաղ. Խորհրդոյ մէկ յայտագրէն տեղեկանալով որ թաղին ազգ. վարժարանը միայն 3–4 աշակերտներ յաճախելուն պատճառաւ զայն փակել պարտաւորուեր է, որոշեց հրաւիրել Թաղ. Խորհուրդը, որպէս զի մնացեալ այդ աշակերտները իմաստէի վարժարանը ղրկուելու համար պէտք եղած դիւրութիւնները ընծայէ անոնց։—5. Մայրաքաղաքիս և 32 գաւառներու վարժարանաց վիճակագրութիւնները պատրաստուած և ներկայացած ըլլալով, որոշուեցաւ զանոնք Ս. Պատրիարքին ներկայացնելէ յետոյ հրատարակութեան յանձնել։—Զբաղեցաւ նաեւ դպրոցական տասնի չափ մասնաւոր խնդիրներով։

Հանգուցեալ Սարգիս էֆ. Համամճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Ցարութիւն էֆ. Ալանեան։

Այրի Տիկին Սրբուհի Պ. Ժամակոչեան, Տէր և Տիկին Ռ. Պամամճեան, Տէր և Տիկին Գ. Բիւրքճեան, Տէր և Տիկին Թ. Կեսարեան, Տ. Եղիազար Ժամակոչեան, Օր. Լուսիկ Ժամակոչեան, Պետրոս էֆ. Ժամակոչեան, Օր. Տիգրանուհի Ժամակոչեան, Ցովակիմեան, Պասմաճեան, Կեսարեան, Բիւրքճեան, Փափազեան, Կիւմիւշճեան, Կիւմիւշկերտանեան, Շամտոնճեան, Սարգիսեան, Նշատամճեան ընտանիքները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնադէտ մահը

ՊՕՂՈՍ ԷՖԷՆԴԻ ԺԱՄԱԿՈՉԵԱՆԻ

որ հանգեաւ ի Տէր յանկարծական մահուամբ։

Ցուզարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, Կիրակի, 10 դեկտեմբեր, ժամ 8ին (Լ. Թ.), ի Ս. Ցովհաննէս Աւետարանիչ եկեղեցւոյ Կէտիք Փաշայի, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պալըգլը ազգ. գերեզմանատունը։

Գումգաբու 9 դեկտեմբեր 1900

Ծանօթ.—Հրաւէր չընդունողներէ կը խնդրուի ներկայս նկատել առ այն։

Այրի Տիկին Մարգիս էֆ. Համամճեան, Շարլ պէյ, Լէոն պէյ և Օր. Հորդանոս և Գոհար Համամճեան, Տէր և Տիկին Թագւոր Համամճեան, Տէր և Տիկին Ճիւմպիւշեան և իրենց զաւակները, Տէր և Տիկին Զարեհ Թաքթաքեան և իրենց զաւակը իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՎԱՍԵՄ. ՍԱՐԳԻՍ էֆ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆի յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ԼՈՑՍ յարաթաթերթի Զ. տարեշրջանի 23երորդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ։—Տարեկան 50, վեցամսեայ 25 և հատը 1 ղրուշ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի Նորատունկեան խան, Ղալաթիա։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱՒԱԹԱԹԵՐԹ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի 37րդ թիւը հրատարակուեցաւ այս առտու, հետեւեալ բովանդակութեամբ։

Զուգադիպութիւն մը։ ԵԴՈՒԱՐԴ։— Վաղուան համար։ ԱՐՇԱԿ ԱԼՊՈՅԱՃԵԱՆ։— Միրիկ (Նորավէպ)։ Տ. Ա։— Բանասեղծութիւններ։ Անունդ։ Կ. ՈՍԿԵԱՆ— Մոգափը։ Մ. Ո։— Բժշկական Քրոնիկ։ ՏՈՒԹ։ Ե. ՄԱՍԻՍ։— Օտար հօր։ «Ինչ դիւրին է եղեր»։ ՔԱՌՄԷՆ ՍԻԼՎԱ. Թարգմ. ՊԵՐՃՈՒՀԻ։— «Մասիս»ի ցուցատեսը։

ՄԱՍԻՍ ձեռքէ կը ծախուի հատը քառասուն փարայի։ Տարեկան բաժանորդագրութիւն մը կէս օսմ. ոսկի՝ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ գաւառներու համար, կանխիկ։ Արտասահման 12 ֆրանք։ Խմբագրութեան կեդրոնն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, թիւ 13։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԿ

ՌՈՒՑ ԵԼՄԱՆ

ԳԵՐ. ՄՈՒՐԵՂ ՎՐԴ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆԻՆ

Ձեր գերապատուութեան «Ընչին եւը» վերնագրով հրատարակութեան երկրորդ յօդուածը Արեւելքի 4452 թիւին մէջ կարդալու բարեհաճութիւնը ունեցանք թէպէտ, բայց մեծ զարմանք պատճառեց մեզ այնպիսի գրութեան մը ներքեւ ձեր ստորագրութիւնը տեսնելը, որովհետեւ մենք և մեր բարեկամները այս գիրքը Գալատիայէն մինչեւ Պոլիս, Պոլսէն ալ մինչեւ Սարքիր ղրկելով, յուսացածնիս, մանաւանդ ձեզմէ սպասուածը Պտ. Օտեանի գլխուն վիրաւորիչ խօսքեր տեղացնել տալ էր, քաւ լիցի։ եթէ այսպէս ըմբռնելով Ձեր գրութեան ձեռնարկած էք չատ սխալած էք։ որովհետեւ Ձեզմէ պահանջուածը և յուսացուածը ահաւասիկ։ Ձեզ մեծ Աստուածաբան ճանչնալով, մեր ընթացքը Պտ. Օտեանի կողմէ քննադատուած կէտերուն մասին բացատրութիւն պահանջել էր, ոչ թէ անհամբերաշիս ոգիով ի գիր առնուած այդ յօդուածը։ Եթէ չափաւորութեամբ վարուած ըլլայիք, դիմացինը ալ աւելի խոնարհեցուցած պիտի ըլլայիք։ Եթէ ուզէին, յիշեալ գիրքը Ձեզ զրկողները իրենք ալ պիտի կրնային ընել ինչ որ դուք ըրած էք։ Եթէ ուզէին կարող էին թէ՛ հրապարակաւ, թէ՛ անձամբ դիմելով վիրաւորիչ խօսքեր տեղացնել Օտեանի գլխուն։ այս առթիւ Ձեր բարձր և բարձրաթռիչ գրչին հարկ չէր մեր դիմելու։

Գալով բուն խնդրին, ահաւասիկ։ վերոյիշեալ գիրքը, ինձ կը վերաբերէր, երբ Օտեանը տեսաւ, խնդրեցի որ ինքն ալ կարդայ, տուի և վերադարձնելով յանձնարարեց թէ մէկ քանի կէտերու նշաններ ըրած եմ, կարդացած ժամանակիդ կըրնաք ուշադրութիւն ընել։ ասով կրնաք ըսել թէ գիրքը նաև հեղինակը նախատուած է։ ես ոչ պիտի ըսեմ որովհետեւ ամէն անհատ հասարակ ժողովուրդէն մինչեւ բարձր դասակարգը, դպրոցական մանուկ մը, մինչեւ բարձրագոյն դպրոցներու, գոլէճներու, ատաւանդաբանական վարժարաններու չրջանաւարտները, կրնան տարբեր գաղափարներ ունենալ, և այդ գաղափարները մէկտեղ բերել անհնար կ'ըլլայ միշտ։ այդ գաղափարի տարբերութիւնը նախատինք մը չէ, ինչպէս որ կարծեր էիք։ մութ սենեակ մը լուսաւորելու համար լուսանցքին արգելք եղող առարկաները վերցնելու տեղ, խոշոր կապերտ մըն ալ կը ծածկէք։ դուք որ Օտեանը մութ կը կարծէք։ Խաչէ ճառը զրկողները կը յուսային թէ դուք պիտի լուսաւորէք Օտեանը։ Որովհեւ դուք որ հոգեւոր պաշտօնեաներ էք գիրար յարգելու և ժողովուրդը իրարմէ չպաղեցնելու առիթներ ընծայելու էք, մինչդեռ, կ'ելլէք ցրտութեան պատճառ կը դառնաք, եթէ Օտեանին ըրածը անքաղաքավարութիւն էր, կրկին մէկ քանի մարդոց մէջ պիտի մոցուէր, բայց ձեր գրութիւնը հին աշխարհէն մինչեւ նոր աշխարհ տարածուեցաւ։ Օտեան իր դիտողութիւնը նախատինքի համար ըրած չէ՝ ոչ ալ գիրքը իրեն յանձնողը կրնայ ատանկ նպատակ մը ունեցած ըլլալ։ եթէ ատանկ բանի մը վրայ կասկածէր, բնաւ չպիտի յանձնէր գիրքը։ իմ մասիս, կ'ընդունիմ մանաւանդ որ Խաչի ճառը արժանի գիրք մըն է կարդալու համար։ Իսկ անոր ինչ ինչ կէտերուն մասին եղած դիտողութիւն մը բնաւ կորսնցնել չի տար անոր կարեւորութիւնը։ Սա ալ ըսեմ որ մենք, հայ բողոքական ազգայիններս, մինչեւ ցարդ յարգած ենք և միշտ ալ յարգելու փափաքողներէն ենք նոյն գրքին հեղինակը, որովհետեւ յարգուելու արժանի մէկն է։ Ընդունեցէք յարգանքներս։ Ց. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

16 նոյ. 1900 Գադաֆիա

ՊԱՐՏԷԶԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ!!!

Պահէջ Գաբու Պին Պիր չէչիտ վաճառան կողմէ վերջերս հրատարակուած բանջարեղէնի, ծաղիկներու, հունտերու, ծաղիկի սոխերու, արհեստական ազարու և այլնի նկարագրիչ և հրահանգիչ քաթալոկը ի գին 2 ղրուշի կը ծախուի։

Վերոգրեալ ապրանքներէն առնողներու ձրիաբար կը տրուի։

Հեռագիր Ապօրուան

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 21 դեկտ.— Այսօր Երեսփ. Ժողովին մէջ ազգային կուսակցութենէն Պ. Լազի հարցապնդում մը ըրաւ՝ կինեէ հաղարապետին ձերբակալման գործին համար։ Կառավարութեան պահանջումով վիճաբանութիւնը մէկ ամիս յետաձգուեցաւ։

—Կինեէ հաղարապետը Իրիկունը Մոն Վալէրիէնի ամրոցին մէջ փակուեցաւ՝ իտալիական դեսպանատան զինուորական նախորդ կցորդ Բանիցարտի գնդապետին հեռագրին վերաբերեալ պաշտօնաթուղթ մը հրապարակած ըլլալուն համար։

ՃՕՆ ՊԻՒԼՈՎ ԿՈՄՍԸ

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը սկսաւ իր այցելութիւնները՝ Գերմանիոյ զանազան արքունիքներուն։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ մէջ բուռն մտահոգութիւն առաջ բերին Թրանսվալի մէջ բրիտանական վերջին ազէտները, ինչպէս նաև այն հեռագիրները որոնք կը ծանուցանեն թէ Պոէրները Բարեյուսոյ գաղթավայրը մտած են։

—Սըր Սլիքէտ Միլնէր Բարեյուսոյ Գլուխին գլխաւոր տասերկու քաղաքներուն մէջ երաշխաւորութիւնները վերցուց։

—Լորտ Ռոպէրթս բոլորովին պիտի վերակազմէ անգլիական բանակը։

—(Պաշտօնական)։— Պոէրները Բարեյուսոյ գաղթավայրը արշաւելով քանի մը քաղաքներ գրաւեցին, բայց Հովէլփոնթայնի մէջ յաղթուեցան։

ԱՇԱՆԹԻՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բումսիէն կը հեռագրեն թէ Աշանթիներու ցեղապետը ու մայրը գերի բռնուեր են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպ լրագիրները կը պահանջեն ետ կոչել Պէլկրատի գերմանդեսպան Պաուոն Վէքէր-կոթէրը, վասն զի նախկին նախարար Կէնչիչը դատապարտուած ատեն անոր մօտեցեր, բարեկամական խօսքեր փոխանակեր և ձեռքը սեղմեր է։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ

ՄԱԼԱԿԱ.— Ալիքները ցամաք նետեցին կնայզհնաու ընկղմեալ մարտանաւին հրամանատար Կրէչմանի մարմինը՝ համազգեստով։ Դրօշի մէջ փաթթուելով պիտի թաղուի բրիտանական գերեզմանատան մէջ։ Առաջին դիակն է որ գըտնուեցաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԻՆՈՒԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԲԷՌԻՆ, 21 դեկտ.—Երկու օր առաջ կատարուած դեսպանները գումարումին մէջ բոլոր կէտերուն վրայ համաձայնութիւն մը գոյացաւ։ Նաև Անգլիոյ առաջարկած փոփոխութիւններուն համար։

ՖՐԱՆԿՖՈՐԹ.— Թիմ. Զինէն կը հեռագրեն Ֆրանֆֆուրքեր Զայթունկի թէ Զինկ իշխանին թարգմանը յայտարարեր է որ Զինու կայսրը Հիան-Ֆուէն դեկտ. 19ին ճամբայ ելած է դէպ ի Բէքին։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՏԱՐՄԵՆԱՏ.—Երեսփ. Ժողովը մերժեց՝ Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ իրաւարարութիւն մը առաջ բերելու առաջարկութիւնը։ Կառավարութեան ներկայացուցիչները վիճաբանութիւնը չկսած հեռացան էին Ժողովասրահէն։

ՊԼԷՕՄԻՆԹԱՅՆ.—Տէվէթ զօրավարը, Լէսիպրանտի մէջ Թաղանչուի գիծը անցնելէ վերջը, Ֆիլասուրի գացեր է։ Պոէր զօրավարին զինուորներէն 50 հոգի մեռեր և 100 ալ գերի ինկեր են։

ԵՌՀԱՆՆԷՍԲՈՒՐԳ.— Պոէրները յարձակեցան Զուրֆոնթայնի վրայ գիշերանց։ Ետ մղուեցան։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.— Պատերազմական նախարար Անտռէ զօրավարը վաթսուն օր պարիսպի մէջ բանտարկութիւն որոշեց կինեէ հաղարապետին համար որ Բանիցտրաֆի հեռագրին նկատմամբ վերջերս գիր մը ուղղած էր նախարարապետին։

Երեսփ. Ժողովին մէջ ելմտական նախարար Պ. Քայիօ տասերկուերորդ ամսուան առժամեայ ելմտացոյց մը ներկայացուց։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ԱԹԻՆՔ.—Աթէնքի լրագիրները բուռն պայքար մը կը մղեն Պուլկարիոյ քաղաքականութեան դէմ։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

ալաթա, Զիւլֆարի փողոց, Սելանիկ խան. Թիւ 1–9

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տոքումա և թաւշեայ գորգեր, «քէշէ»ներ, «թիւլ» վարագոյրներ, սդորներ, քորնիշներ, գետինի մուշամպաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, թթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Ֆոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	04
Ամէնէն բարձր գին	»	25	06 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	03
Բումէլի երկաթ. գոց.	Ֆր.	111	25
Ամէնէն բարձր գին	»	111	50
Ամէնէն վար գին	»	111	—

ԲԱՑՈՒՄ 9 Դեկտ.

Օսմ. Ֆոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	03
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.	110	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քոէտի ժէնէրալ ՕՔՖՄ.		1	03
Ցօս. ՕՔ. Շանժ է Վալէօր		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» ժուիսանս		197	—
« պարտաթ.		451	—
Քարափ Ծ. Պոլսոյ		450	—
Թրանսվալ		67	—

ՓՈՅԱՆԱԿԱԳԻՐ

Ղոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	22	93
» » » չէք	»	22	75
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	19	56
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	21	84

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔը

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	[illegible]	35
Անգլիական ոսկի	»	110	07
Բոլ էմբէրիալ	»	90	12
Քրիմիզ	»	5[illegible]	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէճիտիէ	»	96	—
Բէսպի Ղրիզաղրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 21 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	52
» » 3 1/2 %		102	95
Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	35
) գոց.	»	23	30
» » » Բ.	»	—	.
« « « Դ.	»	26	95
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	538	—
Օսմանիէ	»	442	—
Բէսմէլի երկաթուղի	»	111	75
Օսմ. մարքատուն	»	518	—
Օսմ. Ռէժի	»	317	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %		490	—
Քոէտի Լիոնէ		1093	—
Իտալական Ռանթ	»	95	90
Սպանիական արտաքին	»	70	40
Թրանսվալ	»	68	50
Էէր Լանտանի վրայ	»	25	95
Գրամազգեայ	»	2	—

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Դեկտեմբեր

Անգլիական Ֆոնսոլիտէ	97	12
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	47	87
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. բաց.	22	75
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. գոց.	22	81
Օսմանեան Պանքա	11	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	50
» Մենաբոլ	41	50
Պուլկարական 1888	82	50
Էգիպտիէն ունիֆիէ	103	97
Տօմինիոն	103	—
Թրանսվալ	2	81
Այտրն երկաթուղի	10	50
Փոխառութիւն	25	300

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւ այլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ. Վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. ԱՄԷՏԷ ԳԱՌՕ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով տպագրուած 1853 տպտ. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, եւլն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական տեսութիւնի

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոյ ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(միւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն տգեղաւոր, երկարուղիի, բիւնեղի եւլն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ. և. վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք). այս պէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ընայ 10,000 ֆ.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՕԱ Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՀՕՖԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ Խան, թիւ 7, 8, 9։

ՀԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական գեղմութիւններէ առաջ եկած ջերմամզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէն կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անմիջապէս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԼ ԷՄՄԻՐ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ջերմամզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԼ ԷՄՄԻՐ բոլորովին դերծ է այս անտեղութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոդով պատրաստուած դեղը գտնել, պարապ տեղը ժամանակ կ'ելլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանթալ Սալօլ Էմմիրին կը ծախուի մայրաքաղաքին և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄԻՐի անունը փնտռեցէք։

661 1½—52

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻԴԻ

ՄԻԱԿ ԳԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻԴԻ

Անհաս. կը ջնջէ սիֆիլիսն. գլոնոռէա, Ներքին-հոսանքները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ. միզանց քարորոգման, արիւնամիզութեան, առանց միզացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն ասանդալները։

Ամէն քաքսիլ Միդի անունը կը կրէ։

Ամէն դեղատներ

A.

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամատունը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆունտ

Ցուրեկան եկամտաբերութիւնը 31 դեկտ. 1898ին
29, 765, 473 ֆունտ

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսատու թոշակ, եւլն.
362, 858, 507 ֆունտ

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 քուռուշի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ԷՏՈՒԱՐԴ եւ ՈՐԴԻ. Գալաթա, Մէյտանճիք փողոց, Ալալէմտար խան։

Գիմիթիոդներուն լաւ վարձատրութիւն տրվ ըլայ։

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարասի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, եւլն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։

Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագիններ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոյ օժիտ և ծերութեան համար հատոյթ։ Անկախ թաքիֆա մը անձնասանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն համբորդներու համար, առնուած ապահովագինները եւ տրուելով կամ առանց եւ տրուելու։

ԱԶԱՏ ՊԱՇՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկնակ ապահովագրութեամբ։

Ընդհանուր գործակալութիւն բոսֆորեակ Արքեալելի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա)։

Ա. Գ. ՔԱՍԱՐԷՍՕ

Կ. Գալաթա, Ղալաթիա, Գաֆֆէլեան խան, թիւ 6-9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սատրգիէ խան, Պահէք Գաբու։

Ընկերութեան դրամատունն է

ԿՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ 599

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԼՈՒԻԶՆ Ֆ. ՐԷԶՄԱՋՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց՝ Մարի խան, Թ. 2

Վերոյիշեալ դրամատունը ամէն տեսակ վաճառականական ու պանքայի գործառնութիւններ կ'ընէ։

Արժէթուղթեր աւանդ առնելով փոխատուութիւն։— Գաւառները և արտասահման զրկուելիք գումարներու գանձում և առաքում— կարգներու զեղչ, չէքեր՝ բոլանդական Թուրքիոյ և Յունաստանի համար։—Այս դրամատան մէջ՝ ամսական 20 100 ղրշ. վճարելով կարելի է է գտնել՝ Օսմանեան և Հելլենական երկաթուղիի պարտատոմսերը, Եգիպտական Ռուֆտի Ֆոնսիէ, Վիյլ տը Բառի, Վիյլ տը Գոնիսէլ, Բանամա, Վիյլ տը Բառիի քաղաքի թուղթեր, եւլն, այլն։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Ցնծութիւնի յետոյ

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլմիթ փողոց (Գուվառ տէ գ'Իդալիէնի անկունը)։

Զուտ փոխադարձ չահերը կը պատկանին ԸՆԿ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ.

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պարտատոմսերուն է Մէկ Միլիառ 225 Միլիոն ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 5,503,000,000ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալ նեղու վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն։

Նիւ Եորքի ընդհանուր ապահովագիրը (բոլիս) աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրեալց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագիրը։ Նիւ-Եորքի ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձման թուականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արտասահմանի բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխատութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ Ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ առաջին տարեվերջին սկսեալ, ապահովագրուելոյն համար իրաւունքի անկումի չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըստած բոլոր մասնաճաքներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. ԱԻ. ՀՈՒԹՍՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Գենիչ-Գատուբրակ
192 Գ. ՋՈՒՄՇԱՆԸՆ
Վոյվոտա փողոց Վիքթորիա խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ֆ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՊՈՏԺԷՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանկի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուրեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատաքիկ ցաւոտ ատամները մէկ անգամէն կը լցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, հաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յոյժ և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Թերնի հիւանդութիւնը կատարեալապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թիրեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ ոգեշնչումներու միջոցաւ. առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ե. Գ. Զմեռանելը կիրակի օրերն ալ (միայն կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (միայն կէս գիշեր) հիւանդ. կ'ընդունին։

Մանօր.—Գոլաթ կրոմը մանանէքը ՋՈՒՆԻՆԴ 11 197

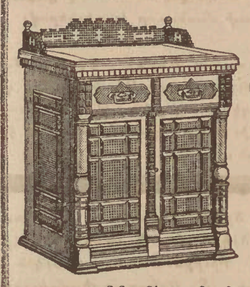

ՆԻՈՒ ՀՈՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

Որ կը մրցի միւս բոլոր կարի մեքենաներուն

ԿԱՐԱՁԻՒԹԵԱՄԲ

ՏՈՅՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ

ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ

ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ

ՈՐԴԻՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Կեդրոնատեղին, Կ. Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Համիտիէ փողոց, Թիւ 7

Գնողներու համար վճարման եւ ամէն տեսակ դիւրութիւններ 575

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապառնով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ Տիեզերաճոչակ ճամբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԻՆ

Պահանջիլ է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով տիեզեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՆԵԱՀԱ

Ընդարձակ Հրչ, Կ. Պոլսոյ և Սմիւռնայի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզ	1011	Մալմս	724	Ռօզարիս	186
Ալէքիս	3607	Գոնկս	2906	Կրոտնս	1695	Մարէնկս	2273	Սաբէս	1113
Անտէլս	1541	Գրբսս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրես	1735
Արիսոզս	2377	Տիլսս	4311	Հիտալկս	1581	Միլբսաս	3557	Սիլվիս	1193
Պասանս	1822	Տօմինս	937	Հինաաս	3720	Մէյս	1057	Սբէրս	1200
Փորտրնս	1264	Ֆսբրս	2333	Հօրաչիս	3800	Մոնդէպէլլս	1735	Քասսս	1328
Գրանս	1076	Տրաքս	1713	Հումսկէս	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուէլսրն	1546
Գրիլնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Քօրիս	3827
Գրֆֆիսլս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օնիս	4100	Քօլէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ինինս	1080	Ինինարիս	4036	Քորբիտս	487
Դալիբաս	1337	Էրազս	1841	Քէլսս	1053	Ոլանտս	1535	Ուլբինս	2429
Դանէս	1244	Ֆիտս	954	Քոլբինս	2307	Քալէրմս	1637	Վասրս	1914
Դազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօլնս	1700	Քոլս	510	Վլոս	1289
Զիբակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալես	2229	Վլոթուլնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէգանս	2872	Բինսլաս	1663	Տէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4235	Կիրանս	1243	Հորէնցս	3191	Բոմէս	1789		

Բլաուս շոգենաւը, նաւապետ Պէրբարք, ընդհանուր վաճառքով Հրչէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԴ ՐԻՋՕ

Թիւ 23—24, Գիւշլիք Մէյլէք խան, Ղալաթիա 377

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾԻՆ ԻՆՉՈՒԹԻՒՆ

Եթէ չդարմանուին, վատգաւոր են մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չունենալ, նաեւ բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափոխը կը խժռուան, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար թիւրիմտակոգ էին և գիտութիւնը գտաւ զիրիի Սիկանէթն ու Փոշին, որը կանգնակս կը բուժեն, կուրծքի լիութիւնը հապճեպ և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժշկիներ կը յանձնարարեն այս գեղերը Բարիզի և Եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՄԻԻ կը գտնուին այս հիւանդութեանց համար։ Ծախուելու Բարիզ Սէն Լաղար փողոց 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառի դեղարաններուն մէջ։

ՖՐԵՏ. ԼԻՇԼԱՆԴ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒՇԵԱՀԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Աղեքսանդրիա 41Լ բանալ ընկերութիւն

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թ
Վիքտորիան	10500	Ֆլամինկս	[illegible]
Առմենիան	10500	Էմիրտին	[illegible]
Քէսարիան	10500	Ինրմանդ	[illegible]
Լանքասդրիան	9000	Ալէքսիան	[illegible]
Տիլատէլֆիա	9000	Դրեսդեան	[illegible]
Գոլօմպիան	8000	Աթէնեան	[illegible]
Ջորտինան	8000	Սնոսարդան	[illegible]
Գոսսոնիան	8000	Լզանիրդ	[illegible]
Ֆիրենիան	8000	Լեսպան	[illegible]
Ֆալէրնիան	3700	Մինսա	[illegible]
Վավոնիան	3700	Օրտրդ	[illegible]
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	[illegible]
Ֆապան	3500		

Ապրանքի տէրերին կը խնդրի [illegible] ապրանքն ալյուզ փոխադրելու համար [illegible] ինքնոյ մնալուանան հանելու համար [illegible] ինքնը հրահանգը տրուի [illegible] նուազն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութիւնը համար դիմեցէք

ԷՖՎԱՐ ԼԱՖՈՆԻ

Ղալաթիա, քարտէլ փող. 600 հին տեղը մոգասան

ՇՈՒՇԵԱՀԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԵԱՆ ԵՒ ՀԱՄԱՏԱՆԻ

Ն. ՐԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՒՇԵՈՒԱԾ ՀՈԳԵՆԱՒՈՐ

Դեկտ. 24ին Սիրիասի, Անասոլիէյի

ՇԵՆՈՒՈՒԱԾ

Դեկտ. 25ին Սիրիասի, ուղ. Մարսիլիա

Ֆոմեր ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Հեռագրելու համար դիմել Գործակալին Թաք Խան Գալաթա

Թ. 516 Թ. ԲԷՐՈՒ

—)(124)(—

ԹԷՕՖՈՐ ՈՒԱԴԻՍ—ՏԷՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԹ.

ՍՆՈՎԷՏՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՂՋԻԿԸ

6

«—Լոնտոնի աշխատանոցին մէջ դիս տեսնելնէդ առաջ իմ պատմութենէս բան մը չէ՞ք գիտեր, հարցուցի։

«Ամէն ինչ որ կրնայի երբեք լսել այդ մասին, պատասխանեց քիչ մը խուսափողական շեշտով, քաղուած մը պիտի ըլլար Ուիլիամբրիի անկապակից ու ցաւակոտող խօսակցութենէն։ Ուիլիամբրին այնքան գրաւուած էր ձեզմով որ հիմա ալ կը կարծէր թէ ամենեւին մոռնցեղէն կին մը չէք դուք. կը կարծէր թէ հոգեղէն աշխարհէն դրկուած էիք իր մօրը կողմէ մեծ պատկեր մը գծելու կարող ընելու համար զինքը։

«—Ոհ, ալեաք է տեսնեմ զանի և ամէն բան անոր պատմել տամ, ըսի։

«—Այո, պատասխանեց, բայց ոչ դեռ։

—Գարոն տ'Առսիի պատմածը, ըսաւ Ուինին, այնքան խօրապէս յուզեց զիս որ երկար ատեն լուռ մնայի։ Յեռոյ մտածում մը ունեցայ, որ ըսել տուաւ ինձ.

«—Դո՞ւք ալ նկարիչ մըն էք, պարոն տ'Առսի։

«—Այո՛, ըսաւ ան։

«—Ամիսներով հոս բնակած ատենս իբր տիպար գործածեցի՞ք զիս։

«—Ոչ. բայց ոչ թէ այդպէս ընել չուզեցուս պատճառաւ։

«Այն ատեն յանկարծ երեսս նայեցաւ և յարեց.

«—Ձեր ընտանիքը բոլորովին կալլէսցի՞ է, Օրիորդ Վին։

«—Բոլորովին, ըսի. բայց ինչո՞ւ չգործածեցիք զիս իբր տիպար, պարոն տ'Առսի։

«—Խեղճ Ուիլիամբրիին կը կարծէր թէ հոգեղէն մարմին մըն էիք դուք, ըսաւ. իսկ ես չէի կարծեր։ Գիտէի թէ դեռահաս օրիորդ մըն էք անգիտակից վիճակի մէջ։ Այդ տեսակ վիճակի մը մէջ և առանց ձեր հաճութիւնը՝ ստանալու կարելիութեան զձեզ նկարելը սրբապղծութիւն մը եղած պիտի ըլլար, նոյն իսկ եթէ ձեզի իբր Աստուածամայր մը նկարած ըլլայի։

«Զկրցայ խօսիլ. իր խօսքերն ու ձայնին շեշտը այնքան փափուկ էին։ Խլեց լռութիւնը ըսելով.

«—Օրիորդ Վին, ձեզմէտի վերաբերութիւն ունեցող բան մը կայ որ խիստ շատ կը խռովէ զիս։ Ձեր վրայով կը խօսիք որպէս թէ տեսակ մը կալլէսցի վինեան աղջիկ մը եղած ըլլայիք, և սակայն ձեր խօսակցութիւնը... Ձեմ ըսեր թէ ինչ կը խորհիմ այդ մասին։

«Ասիկա չափազանց խնդացուց զիս, վասն զի օրիորդ Տալրիմբլի տունը եկող կիներ ալ միեւնոյն դիտաւորութիւնը կ'ընէին։

«—Պարոն տ'Առսի, ըսի, ձեզի հետ խօսողը բրիտանական կղզիներուն մեծագոյն խարեբան է։ Աշխարհիս ամէնէն զարգացած կիներէն մէկուն թուքակն եմ ես։ Իմ ճշմարիտ շեշտս կալլէսական թըռչունի մը շեշտն է պարզապէս։

«—կալլէսական սոխակի մը, ըսաւ ժպտելով. բայց ո՞վ էր բուն խաբեբան։

«—Օրիորդ Տալրիմբլ, ըսի։

«Օրիորդ Տալրիմբլ, գրագիտուհին. ի՞նչ, տարիներ առաջ կը ճանչնայի զայն, դեռ դուն չծնած։

—Մեր խօսակցութիւնը այնքան ոգեւորուած էր որ ժամանակին անցնելը ուշադրութեան չենք առած, և ոչ ալ դիտած էինք որ ամպերը կուտակուեր էին ամառնային տեղատարափ մը թափելու համար։ Մէկէն ի մէկ անձրեւը սկսաւ ուժով, թէպէտ տուն վազեցինք, բայց բոլորովին թրջած էինք երբ ներս մտանք։

— Տեսանք ձեր տիկին Թիթիւնիկ մեծ մտահոգութեան մէջ ինկած էր անձրեւին պատճառաւ, և որովհետեւ նաեւ ճաշը գրեթէ ժամ մը ի վեր պատրաստուած էր։ Անձրեւին տակէն այդ փախուստը և մեր վիճակին վրայ ծիծաղն ու կատակաբանութիւնը կարծես ուրիշ ամէն բանէ աւելի մոռցուցին զմեզ իրարու։ Գարոն տ'Առսի՝ տիկին Թիթիւնիկն պատուիրեց որ սենեակս տակի զիս զգեստս փոխելու համար որպէս զի ճաշի իջնեմ, և չատ խրեցաւ երբ ըսի ըրեն թէ չէի կրնար ճաշել, և կ'ուզէի սենեակս քաշուիլ այն գիշերը։ Իրողութիւնը այն էր որ այդ զարմանալի օրուան դէպքերը բոլոր ուժերս սպառած էին, բոլոր ջիղերս քաշն կը պտոյտին կարծես։

Սենեակս քաշուեցայ, Տիկին Թիթիւնիկը վար զրկեցի, և անմիջապէս անկողին մտայ։ Բայց հազիւ անկողին մտած՝ սկսայ նշմարել որ փոխանակ քունի երկար ոգեւորութիւն մը կար իմ առջեւ։ Գարոն տ'Առսիի պատմութիւնը՝ Լոնտոնի աշխատանոցի մը մէջ զիս գտնելուն մասին՝ բոլորովին գրաւած էր մտքս։ Ինչպէս գաղտեր էի հոն։ Ի՞նչ եղած էին իմ արկածներս հոն երթալէս առաջ։ Ինչո՞ւ համար այդ նկարիչը՝ որուն աշխատանոցին մէջ պարոն տ'Առսի գտաւ զիս, կը կարծէր թէ գերբնականօրէն իրեն զրկուած էի։ Կը դողայի, որպէս թէ բիւրաւոր զարհուրելի մտածումներ թեւածէին մտքիս մէջ։ Պարոն տ'Առսի՝ կ'ըսէի ես ինծի, ինծի պատմածէն շատ աւելի բան դիտնալու է։ Այն ատեն բնականաբար, քու մասիդ մոռնումներ ունեցայ։ Զարմացայ թէ ինչու Թոյլ տուած էիր որ այս կերպով զատուիմ քեզէն։ Իրաւ է որ հիւանդութենէս անմիջապէս ետքը հեռացած էի հաւանականաբար Ռաքթոնէն, մինչ դուն շատ հիւանդ էիր, բայց յետոյ ապաքինած էիր դուն։

Երբ Ուիլիիմբրիտ իր պատմութեան այս կէտին հասաւ, ըսի։

—Այսպէս ուրեմն կը զարմանաս թէ ինչ պատահած էր ինծի վերջին անգամ զիս տեսնելէդ մինչեւ պառն տ'Առսիի տանը մէջ արթննալդ։

—Այո, այո, հէնրի։ Ըսէ ինձ ի՞նչ կ'ընէիր բոլոր այդ մէջտեղին։

Այս խօսքերը արտասանած ատենը կեանքս բովանդակ ոգերգութիւնը մէկ վայրկեանի մէջ ներկայացաւ աչքիս առջեւ, և ուրեմն նոյն պահուն իւրաքանչիւր ահաւոր մէջտեղ, իւրաքանչիւր զարհուրելի մանրամասնութիւն վերադարձուեցաւ ինձ համար։ Մոգեղէն վրայի տեսարանը, հիւսիսային կալլէսի մէջ զանի փնտռելս, խրճիթին մէջ հանդիպումը, սոսկալի տեսարանը՝ Սնովտոնի վրայ ինչ փախչելու պահուն, լեռներուն վրայ ծանրավիշտ հետաքննութիւններս անոր համար, անոր ձայնին շեշտը՝ անձրեւին տակ թաղորոնին դուռը երգած ատենս Լոնտոնի գարշելի փողոցներուն մէջ գտնելս, աշխատանոցներուն մէջի սարաններուը, Բրիմբրոդ-Գոռթի բանտաւորիչ տեսարը, — այս ամէնը կը պարզուէր իրականը թեանց այնպիսի յարաբերութեան մը մէջ, որ ինձի թիւր մտքս խօսող խնդապատ դէմքով չեթեղ տարածը երազային պատկեր մը միայն ըլլալ կը թուէր։ Ու ան կը խնդրէր զիս սեմ իրեն թէ ի՞նչ ըրած էի մինչեւ այս ամիսներու միջոցին, բայց չի տեր թէ երբեք չէի կրնար ըսել իրեն ինչ հիմա և ոչ ուրիշ ատեն։ Գիտէի թէ ամբոնոր այս բաները պատմելը՝ զանի մոռցնել ընել էր։

—Ուրեմն, ըսի, ամէն բան պիտի պատմեմ քեզ իմ վրայով, բայց պէտք է նախ քու պատմութիւնդ լսեմ։ Որքան աւելի շուտով աւարտես այդ գործդ այնքան աւելի շուտ պիտի լսես իմ ըսածիս։

—Ուրեմն շուտով պիտի մնցնեմ, ըսաւ ու շարունակեց.— Ինչ յետոյ, ակողմեն մէջ մէկ կողմէն միւսը դարձած միջոցներս անցեալն ապագային դարձան։ Ի՞նչ էր այն ապագան որ կը պարզուէր իմ առջեւս։

Թարգմ. ՀՐԱՆՇ ՔԱՆԱՆԱՆ

(Շարունակելի)